

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Cənubi Qafqaz ölkələri əməkdaşlığa üçtərəfli formatda başlaya bilərlər

Keçən il bu vaxt da biz Sizi Gürcüstanda qəbul edirdik. Bir neçə ay bundan əvvəl mən Qəbələdə səfərdə idim. Bir neçə aydan sonra Azərbaycana növbəti səfərə gələcəyəm. Mən çox şadam ki, səfərlərimiz tez-tez həyata keçir.

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili bu sözləri oktyabrın 8-də Tbilisidə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə görüşdən sonra mətbuata bəyanatında deyib.

İrakli Qaribaşvili vurğulayıb ki, Azərbaycan Gürcüstanın strateji tərəfdaşdır, dost ölkədir: "Bizim ölkələrimiz arasında əsrlər boyu dostluq və qardaşlıq münasibətləri olub. Xalqlarımız arasında ənənəvi dostluq davam edir və cənab Prezident İlham Əliyev bu işə çox böyük töhfə verib. Bu dostluğun və qardaşlığın möhkəmləndirilməsində onun böyük xidmətləri var..."

davamı səh. 2-də

"Yaşanıla bilən və dayanıqlı irs şəhərləri"

Bakıda beynəlxalq konfrans keçirilir

Oktyabrın 10-da Bakıda "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi və Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) tərəfindən təşkil olunan "Yaşanıla bilən və dayanıqlı irs şəhərləri" mövzusunda beynəlxalq konfrans işə başlayıb.

Tədbirin açılışında "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi idarə heyətinin sədri Şahin Seyidzadə, Türk Dövlətləri Təşkilatı baş katibinin müavini Sədi Cəfərov və mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova çıxış ediblər.

TDT baş katibinin müavini Sədi Cəfərov təşkilatın ümumtürk mədəni irsinin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsində böyük rol oynadığını vurğulayıb. Həmçinin təşkilatın beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlığa böyük önəm verdiyini diqqətə çatdırıb.

Səadət Yusifova çıxışında Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində tarixi-mədəni irs, otuz ilə yaxın davam edən erməni işğalı dövründə dağıdılan, vandalizmə məruz qalan abidələrin monitorinqi ilə bağlı məsələyə də toxunub.

davamı səh. 2-də

Bakı Beynəlxalq Caz Festivalı davam edir

6-15 oktyabr tarixlərində Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi və "Paşa Holding"ın baş sponsorluğu ilə XVIII Bakı Beynəlxalq Caz Festivalı keçirilir. Festival tanınmış caz ifaçılarının konsertləri və digər maraqlı tədbirlərlə musiqi-sevərlərin zövqünü oxşayır.

Oktyabrın 10-da festival konsertlərinin əsas səhnəsi olan Beynəlxalq Muğam Mərkəzində iki program təqdim olundu.

Dünyaca məşhur italyan musiqiçi, caz festivallarının laureatı Fabio Lepore öz kvarteti ilə müxtəlif caz üslublarında ifalarıyla festivala rəng qatdı. Həmin gün daha bir konserti Moldovadan gələn qrup təqdim etdi.

səh. 3

Ortaq dəyərlərimizin təbliğində kinonun mühüm yeri var

Azərbaycan III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalına ev sahibliyi edir

Ölkəmiz daha bir beynəlxalq mədəniyyət tədbirinə – III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalına ev sahibliyi edir. 8-11 oktyabr tarixlərini əhatə edən festival Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, Heydər Əliyev Mərkəzi, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı – TÜRKSOY, Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyi və Bakı Media Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşır.

Türk dünyasının birliyini və türk xalqları arasında mədəni əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, qardaş ölkələrin iştirakı ilə ortaq audiovizual məkan yaradılaraq xalqlarımızın bu məkana integrasiyasına töhfə vermək məqsədilə bu il üçüncü dəfə keçirilən "Korkut Ata" festivalı ildən-ilə öz auditoriyasını, sənət üföqlərini genişləndirir. İlk festival 2021-ci ildə Türkiyənin İstanbul şəhərində, ikincisi isə ötən il qardaş ölkənin Bursa şəhərində keçirilib.

Türk dünyasının dörd bir yanından kino xadimlərinin qatıldığı III "Korkut Ata" festivalının açılış mərasimi oktyabrın 8-də Heydər Əliyev Mərkəzində oldu.

Türk dünyasının tanınmış sənət adamları ilə yanaşı, rəsmi şəxslərin də təşrif buyurduğu kino bayramında qardaş ölkələrdən ümumilikdə 100-dən çox qonaq iştirak edir.

Açılış mərasimində Azərbaycan kinosunun türk xalqlarının böyük söz-mədəniyyət abidəsi "Kitabi-Dədə Qorqud" mövzusunda öncül yeri və rolu qeyd olundu. Bildirildi ki, Xalq yazıçısı Anarın ssenarisi əsasında 1975-ci ildə ekranlaşdırılan "Dədə Qorqud" bədii filmi (rejissor Tofiq Tağızadə) bu mövzuda ilk tammetrajlı ekran əsəridir. Filmə əsasən eposun iki boyundan istifadə edilib.

Xalqın özünü dərk etməsində, milli köklərə daha möhkəm bağlanması üçün folklorun əvəzsiz rol oynadığını nəzərə alaraq, ilkü ön-

dər Heydər Əliyevin "Kitabi-Dədə Qorqud" eposunun 1300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında 1997-ci ildə imzaladığı fərman da yada salındı.

Türk dünyasının birliyini əks etdirən videoçarxın nümayişindən sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini Fərid Cəfərov festivalın məqsədləri barədə söz açdı, tədbirin təşkilatçılarna və iştirakçılara təşəkkür etdi, festivalın işinə uğurlar arzuladı.

Vurğulandı ki, Azərbaycan mədəniyyət tariximiz, ümumilikdə ölkəmiz üçün xüsusi əlamətdar olan bir ildə bu festivala ev sahibliyi edir. Bu il Azərbaycan mədəniyyətinin qədim beşiklərindən biri – Şuşa şəhəri "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" missiyasını yerinə yetirir. Bu il həmçinin Türk dünyasının birlik və bərabərliyinə böyük töhfələr vermiş insan, Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyidir.

davamı səh. 3-də

VI Bakı Beynəlxalq Memarlıq Müsabiqəsinin mükafatçıları bəlli olub

Xəbər verdikimiz kimi, 4-6 oktyabr tarixlərində Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Memarlar İttifaqının təşkilatçılığı, Beynəlxalq Memarlar İttifaqının dəstəyi ilə VI Bakı Beynəlxalq Memarlıq Müsabiqəsi keçirilib. Ənənəvi müsabiqə bu dəfə Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunub.

Bu il müsabiqəyə 26 ölkədən 200-dən çox iş təqdim olunub. Onlardan 37-si yerli memarlara məxsusdur.

Oktyabrın 6-da müsabiqənin nəticələri elan olunub. Mərasimdə Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev, mədəniyyət nazirinin müavini Murad Hüseynov, "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi idarə heyətinin sədri Şahin Seyidzadə, münisiflər heyətinin üzvləri, digər qonaqlar iştirak ediblər.

Azərbaycan Memarlar İttifaqı idarə heyətinin sədri Elbay Qasımzadə diqqətə çatdırıb ki, müsabiqə hər birində üç yer olmaqla yeddi nominasiya üzrə keçirilib və ümumilikdə 21 iş seçilərək mükafata layiq görülüb.

davamı səh. 5-də

Prodüserlər üçün təlim proqramı

Təlimləri Avropanın ən qabaqcıl kino məktəbinin mütəxəssis-müəllimləri, tanınmış alman prodüserlər Martin Hagemann və Titus Kreyenberq aparırlar.

Təlim iki mərhələdə keçiriləcək. Birinci mərhələ (intensiv mərhələ) oktyabrın 13-dək davam edəcək.

səh. 3

Yaxın Şərqlin qəza-qədəri...

Yetmiş ildir səngiməyən münaqişə yenidən alovlanıb

Oktyabrın 7-də Fələstindəki Qəzza zolağında HƏMAS təşkilatının silahlı dəstələrinin İsrailin yaşayış məntəqələrinə hücumu bölgəni qan çanağına döndərərək yetmiş ildən çoxdur fasilələrlə davam edən münaqişəni yenidən alovlandırır. Təkcə ilk üç günün dəhşət saçan statistikası bu dəfə artıq münaqişə deyil, müharibənin başlandığını və onun Yaxın Şərqlin digər ölkələrini də cənginə almaq təhlükəsini göstərir.

Oktyabrın 10-na olan məlumatlara görə, HƏMAS-ın İsrailə raket zərbələri və Qəzza zolağı boyunca ərazilərə basqını nəticəsində əksəriyyəti mülki şəxslər olan mindən çox insan ölüb. Onların təxminən beşdəbiri Reim şəhərçiyində açıq havada keçirilən festivalın iştirakçılarıdır. Aralarında müxtəlif ölkələrin vətəndaşları var. İsrailin ordu və təhlükəsizlik qüvvələrinin başladığı cavab əməliyyatı zamanı Qəzzada da

ölənlərin sayı minə yaxınlaşır. Hər iki tərəfdə minlərlə yaralı var. Son məlumata görə, İsrail ordusu ölkənin cənubundakı HƏMAS-un basqın etdiyi yaşayış məntəqələrinə nəzarəti bərpa edib. Ordunun Qəzzaya daxil olub yerüstü əməliyyata başlayacağı gözlənilir.

İsrail rəsmiləri ölkənin müharibəyə cəlb olunduğunu və onun HƏMAS-ın kökünü qazıyanadək davam edəcəyini bildirirlər. HƏMAS radikalı da İsrailə qarşı eyni hədə ilə çıxış edirlər. Təbii ki, arxalarındakı güclərin dəstəyini gözə alaraq.

Xatırladaq ki, 360 kvadrat kilometr sahəsi (uzunluğu 40 km, eni 6-12 km) olan Qəzza zolağı hazırda Fələstin administrasiyasının qismən əlində olan iki parça ərazidən (İordan çayının qərb sahilı ilə birlikdə) biridir. BMT-nin 1947-ci ildə qəbul etdiyi 181 sayılı qətnaməyə görə, Fələstin üzərində Britaniyanın protektoratlığı ləğv ediləndən sonra

orada iki dövlət – yəhudi və ərəb dövlətləri yaranmalı idi. 1948-ci ildə ərazi bölgüsü aparılmadan Yəhudi Milli Şurası birtərəfli qaydada İsrail Dövlətinin yarandığını elan etdi. Buna etiraz edən Misir, İordaniya, Suriya və İraq İsrailə qarşı müharibəyə başladılar. 50-ci illərdə, 1967-ci ildə (Altıgünlük müharibə) 1973-cü ildə (Oktyabr müharibəsi) davam edən savaşların nəticəsi İsrailin xeyrinə olub. Ortada olan digər nəticə isə indiyədək müstəqil və ərazisi, sərhədləri müəyyənləşməyən Fələstin dövlətinin qurulmamasıdır...

Film barədə öncədən "danışan şəkil"

səh. 5

Ağstafa və Qazaxda abidələrin qorunması və bərpası müzakirə edilib

səh. 4

Xalq artisti Tələt Qasimovun xatirə gecəsi

səh. 5

əvvəli səh. 1-də

Baş nazir görüşdə iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələr, qarşılıqlı ticarət, enerji, nəqliyyat və logistika sahələrində əməkdaşlığın nəzərdən keçirildiyini deyib. Bildirib ki, Azərbaycan Gürcüstanın əsas ticarət tərəfdaşlarından biridir və hər il ilk beşlikdə yer alır. İki ölkənin dəmir yolları sahəsində əməkdaşlığı da uğurla davam edir: "Biz Orta Dəhliz layihəsinin inkişaf perspektivlərini nəzərdən keçirdik. Bildiyiniz kimi, biz işlərimizi Azərbaycanla və Qazaxıstanla əlaqələndiririk ki, bu layihə ən səmərəli şəkildə icra edilsin. Buraya dəmir yollarının müasirləşdirilməsi, limanların inşası və genişləndirilməsi, avtomobil yollarının inkişafı və müasirləşdirilməsi daxildir. Bilirəm ki, Azərbaycan da bu istiqamətdə genişmiqyaslı işlərə başlayıb... Beləliklə, bizim aydın perspektivlərimiz və uzaqgörən baxışımız var. Biz Azərbaycanla uzunmüddətli strateji tərəfdaşlıq və dostluq arzu edirik və mən bizim birgə baxışımıza inanırıam".

İrakli Qaribaşvili görüşdə regional və global təhlükəsizlik məsələlərinin müzakirə edildiyini diqqətə çatdırıb: "Mən bir daha cənab Prezidentə bildirdim ki, biz Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyirik. Biz Azərbaycana da təşəkkürümüzü bildiririk ki, Azərbaycan da öz növbəsində hər zaman Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir. Onu da qeyd etdik ki, bizim böyük ümidlərimiz var ki, Azərbaycan və Ermənistan sülh sazişini imzalayacaq. Bu baxımdan da bizim Cənubi Qafqazda sülh gündəliyi ilə bağlı fikirlərimiz tam üst-üstə düşür. Ümidvarıq ki, bu bölgədə sülh davamlı olacaqdır və ölkələrimizin firavanlığına xidmət edəcəkdir, həm də Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan xalqları üçün...".

Prezident İlham Əliyev də mətbuata bəyanatında iki ölkə və xalq arasında dostluq əlaqələrinin əhəmiyyətini vurğulayıb: "Əsrlər boyu bizim xalqlarımız mehriban qonşuluq və dostluq şəraitin-

Cənubi Qafqaz ölkələri əməkdaşlığa üçtərəfli formatda başlaya bilərlər

Prezident: "Əgər biz buna nail olsaq, Cənubi Qafqazda tamamilə yeni bir siyasi vəziyyət yaranacaq"

Ermənistan-Azərbaycan normalaşma prosesi Gürcüstanda davam edə bilər

de yaşamışdır, bu gün də bu, belədir. Bu həm ölkələrimiz üçün vacibdir, eyni zamanda, bölgə üçün, o cümlədən ilk növbədə Cənubi Qafqaz üçün çox vacib olan bir şərtidir".

Prezident Azərbaycan xalqının Ulu öndəri Heydər Əliyevin xatirəsinə Gürcüstan hökuməti və xalqı tərəfindən göstərilən hörmətə görə Baş nazir İrakli Qaribaşviliyə təşəkkürünü bildirib. Bu il ilboyu Azərbaycanda, bir çox ölkələrdə, o cümlədən Gürcüstanda Heydər Əliyevin 100 illiyi qeyd edilir. Bu gün Tbilisidə təşkil olunan fotosərgi də belə tədbirlərdən biridir. "Burada nümayiş etdirilən sərgidə bir şəkil diqqətimizi daha çox cəlb etdi, Heydər Əliyev və Eduard Şevardnadzenin şəklidir. Onların dostluğunun çox böyük tarixçəsi var. Sovet dövründə onlar bir-birilə sıx təmasda idilər və o vaxt sovet Gürcüstanının, sovet Azərbaycanının rəhbərləri kimi xalqlarımızı daha da birləşdirmək üçün böyük səylər göstərmişdilər. Tale elə getirdi ki, onlar təxminən eyni vaxtda müstəqil Gürcüstana və müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etməyə başladılar. Məhz onların fəaliyyəti nəticəsində müstəqil Gürcüstan, müstəqil Azərbaycan inkişaf etməyə başlamışdır... Biz – onların davamçıları, bu gün onların yolu ilə gedirik. Təbii ki, bu gün Gürcüstan və Azərbaycan qat-qat daha inkişaf etmiş ölkələrdir..."

İlham Əliyev vurğulayıb ki, bu gün iki ölkə qarşısında mühüm çağırışlar var, ümumilikdə Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasının vaxtı çatıb: "Biz bu gün, eyni zamanda, Ermənistan-Azərbaycan normalaşma prosesinə də toxunduq. Üç il bundan əvvəl İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticəsində Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmişdir, keçən ay bütün ölkə üzrə suverenliyini bərpa etmişdir. İndi isə biz Ermənistanla Azərbaycan arasında imzalanaçaq sülh müqaviləsi üzərində fəal çalışmalıyıq. Əgər biz buna nail olsaq, – mən buna ümidliyəm, – o zaman Cənubi Qafqazda tamamilə yeni bir siyasi vəziyyət yaranacaq. Cənubi Qafqaz ölkələri əməkdaşlığa üçtərəfli formatda başlaya bilərlər və bir çox sahələr üzrə əməkdaşlıq çox uğurlu ola bilər, nəqliyyat, enerji təhlükəsizliyi, ticarət, qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu, bütün bunlar, mümkündür. Sadəcə olaraq, biz bundan məhrum idik, ona görə ki, Azərbaycan ərazilərinin bir hissəsi uzun illər işğal altında idi və təbii ki, bu vəziyyət imkan vermirdi ki, normalaşmaya doğru addımlar atılsın. İndi məqam gəlib çatıb və hesab edirəm ki, bu şans əldən vermək böyük səhv olar".

Prezident qeyd edib ki, hazırda bir neçə ölkə və eyni zamanda, bəzi beynəlxalq təşkilatlar Ermənistan və Azərbaycan ara-

sında gedən normalaşma prosesində öz dəstəyini göstərməyə çalışırlar: "Biz bunu alqışlayırıq. Əgər bu, birtərəfli və qərəzli deyilsə, əlbəttə, biz istənilən vasitəçiliyi və yardımı qəbul edirik. Ancaq mənim fikrimcə, ən düzgün seçim həm tarixi əlaqələri, həm coğrafi amili nəzərə alaraq, əlbəttə ki, bu sahədə Gürcüstan ola bilər. Mən cənab Baş nazirə minnətdaram ki, o da bu sahədə mümkün olan vasitəçilik imkanlarını ortaya qoyur. Hesab edirəm ki, biz buna hazır olan ölkə kimi Ermənistan-dan da eyni yanaşmanı gözləməliyəm və Ermənistan tərəfindən də razılıq olarsa, dərhal bizim aidiyyəti qurumların rəhbərləri Gürcüstanda həm ikitərəfli, həm üçtərəfli görüşə gələ bilərlər..."

İlham Əliyev və İrakli Qaribaşvili oktyabrın 8-də Tbilisidə Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş "The Architect of Prosperity" – "Firavanlığın memarı" adlı fotosərgi ilə də tanış olublar.

Dövlətimizin başçısına və Gürcüstanın Baş nazirinə sərgi ilə bağlı məlumat verilib. Sərgidə Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan mədəniyyətinə qayğısını, gənclərlə görüşlərini əks etdirən fotolar yer alıb. Ekspozisiyanın Azərbaycan, Gürcüstan münasibətlərinə həsr edilmiş guşəsində Heydər Əliyevin Gürcüstanın sabiq dövlət başçısı Eduard Şevardnadze ilə görüşlərindən də fotosəkillər nümayiş olunur.

Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı Səfirliyinin tabeliyində Mədəniyyət Mərkəzinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan mədəniyyətinin, tarixinin və dilinin təbliği işini genişləndirmək məqsədilə qərara alıram:

- Ankara şəhərində Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı Səfirliyinin tabeliyində Mədəniyyət Mərkəzi yaradılsın.
- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə yaradılan Mədəniyyət Mərkəzinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı zəruri tədbirlər görsün.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 6 oktyabr 2023-cü il

Türkiyəli kinematoqrafçılar Dövlət Film Fondu ilə tanış olublar

8-11 oktyabr tarixlərində Bakıda keçirilən III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalı davam edir.

Oktyabrın 10-da festivalda iştirak edən bir qrup türkiyəli kinematoqrafçı Azərbaycan Dövlət Film Fondunun qonağı olub. Qonaqlara fondun yaranma tarixi, fəaliyyəti, filmlərin qorunub saxlanması və bərpası haqqında ətraflı məlumat verilib. Sonra qonaqlar "Artefaktlar muzeyi"nə baxış keçirib, Dövlət Film Fondunda saxlanılan Türkiyə, eləcə də Türk dünyası kinematoqrafiyasına aid film və arxiv materialları ilə tanış olublar. Sonda Azərbaycan və Türkiyə kinosunun qarşılıqlı təbliği və arxiv mübadiləsi ilə bağlı müzakirə aparılıb.

Füzuli şəhərinə qayıdış davam edir

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, yenidən qurulan Füzuli şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı davam edir.

Oktyabrın 10-da növbəti köç karvanı paytaxtın Qaradağ rayonundakı "Qobu park 3" yaşayış kompleksindən yola salınıb. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 21 ailə (88 nəfər) köçürülüb.

Füzuli şəhərinə gələn ailələr Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları tərəfindən qarşılanıb. Onlara şəhərdə inşa edilən yaşayış kompleksindəki mənzillərinin açarları təqdim olunub.

Yeni sakinlər daha əvvəl Füzulidə məskunlaşan həmyerliləri ilə görüşərək Vətənə qovuşmağın sevincini paylaşılıblar.

Qeyd edək ki, Füzuli şəhərinə sakinlərin köçü 18 avqustda başlanılıb. Hazırda şəhərdə 165 ailənin (602 nəfər) daimi məskunlaşması təmin edilib.

III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalı çərçivəsində zirvə görüşü

Bakıda keçirilən III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalı çərçivəsində oktyabrın 10-da iştirakçı ölkələrin kino sahəsi ilə bağlı məsul şəxslərini, kino xadimlərini bir araya gətirən zirvə görüşü təşkil olunub.

Toplantıda TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Raev, Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qırğızistan, Türkmənistan və Qazaxıstandan müvafiq nazirliklərin rəsmiləri iştirak edirdilər.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin müşaviri Orxan Fikrətoğlu qonaqları salamladı. Qeyd etdi ki, Türk dünyasının birləşməsi artıq regionda, o cümlədən beynəlxalq müstəvidə qədim bir mədəniyyətin yenidən dünya gündəminə gətirilməsidir:

ekranlardadır. Bu gün biz Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qırğızistan və digər ölkələrin prodüser şirkətlərinin təqdim edəcəyi layihələri nəzərdən keçirəcəyik. Bu platformanın yaranması Türk dünyasının kinematoqrafiya sahəsində integrasiyasına xidmət edəcək".

"Yaşanıla bilən və dayanıqlı irs şəhərləri"

əvvəli səh. 1-də

Nazir müavini bildirib ki, ərazilərin işğaldan azad olunmasından 3 il keçməsinə baxmayaraq həmin bölgələrdə abidələrin monitorinqi hələ də yekunlaşmayıb. Buna səbəb həmin ərazilərdə minaların olmasıdır. Monitorinqin başa çatması üçün ərazi minalardan təmizlənməlidir. Bunun üçün isə kifayət qədər maliyyə vəsaiti lazımdır.

Oktyabrın 10-da beynəlxalq konfrans çərçivəsində "Dayanıqlı, yaşanıla bilən və təsirlərə davamlı irs şəhərlərinə doğru" adlı plenar sessiya keçirilib.

Sessiyada əvvəlcə Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin reisi Səbinə Hacıyeva İçərişəhərdə tarixi irsin qorunması ilə bağlı həyata keçirilən işlər və gələcək planlar haqqında məlumat verib.

Qeyd edib ki, hər bir xalqın tarixi abidələri dünya mədəni irsinin ayrılmaz hissəsi kimi qəbul olunub. Digər tarixi şəhərlər kimi ölkəmizin tarixi şəhərləri də müasir tələblərə uyğun olaraq daim dəyişməkdədir. Tarixi şəhərlərin qorunması barədə danışıqda belə şəhərlərdə də insanların yaşadığını unutmamalıyıq. Bu şəhərlərdə dəyişikliklər məhz burada yaşayan insanların fəaliyyəti nəticəsində baş verir. Ona görə də tarixi şəhərlərdə təkcə ayrı-ayrı abidələri saxlamaqla kifayətlənmək olmaz. Eyni zamanda düzgün idarəetmə sistemi yaradılmalıdır ki, hər bir abidə ayrılıqda vahid mexanizmin tərkib hissəsi kimi qorunsun.

Sessiyada daha sonra Abidələr və Tarixi Yerlər üzrə Beynəlxalq Şura – ICOMOS-un vitse-prezidenti Riin Alatalu, Dövlət Turizm Agentliyinin Qoruyulmuş İdarəetmə Mərkəzi idarə heyəti sədrinin müavini Sədaqət Davudova, Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin icraçı direktoru Tural Novruzov, Pakistanın Lahor Tarixi Qala Şəhərinin baş direktoru Kamran Laşari və Avropa Muzey Təşkilatları Şəbəkəsi (NEMO) təşkilatının icraçı direktoru Yuliya Pagel çıxış ediblər.

Sessiyada Azərbaycanın mədəni irsə verdiyi dəyərdən və irəli sürdüyü təşəbbüslərdən də söhbət açılıb. Bildirilib ki, işğaldan azad olmuş ərazilərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən geniş bərpa və quruculuq işlərinə başlanılıb. Şuşada mədəni irsin bərpası istiqamətində davamlı iş aparılır. Bir sıra tarixi, dini abidələrin və muzeylərin bərpası artıq başa çatdırılıb.

Çıxışlarda son illərdə baş verən iqlim dəyişikliklərinin də mədəni irsə öz təsirini göstərdiyi vurğulanıb.

Beynəlxalq konfransda tarixi şəhərlərin idarə olunması, tarixi abidələrin konservasiya və bərpası, eləcə də davamlı turizm, tarixi şəhər və qoruqlarda rəqəmsal transformasiya, muzey işinin təşkili və sair mövzular üzrə müzakirələr aparılıb.

Konfransın proqramına İçərişəhərdəki Bakı Marionet Teatrının binasında "Təsirlərə davamlı və dayanıqlı irs şəhərləri/abidələri: mədəni mühitin abidələrin effektiv idarəçiliyi və konservasiyası vasitəsilə canlandırılması", Bakı Fotoqrafiya Evinə "İrs şəhərlərində/məkanlarında turizmin davamlı inkişafı", Tahir Salahovun Ev-Muzeyində "İrs şəhərlərinin muzeyləri innovativ və yaradıcı məkanlar kimi" mövzularında tematik panellər də daxilidir. Konfrans oktyabrın 13-dək davam edəcək.

Türk Abidə Menecerləri Şəbəkəsi təsis edilib

Beynəlxalq konfrans çərçivəsində Türk Abidə Menecerləri Şəbəkəsi də təsis edilib. Bununla bağlı Bakı bəyannaməsi Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızistan və Özbəkistanın müvafiq qurumları adından imzalanıb.

Şəbəkənin yaradılmasında əsas məqsəd TDT-nin üzv və müşahidəçi statusunda olan ölkələrinin tarixi şəhər və qoruqları arasında mədəni irsin qorunması, bərpası, birgə təşviqi sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsidir.

Qeyd edək ki, TDT nəzdində Türk Abidə Menecerləri Şəbəkəsinin yaradılması ilə bağlı qərar təşkilatın 2022-ci il noyabrın 11-də Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində keçirilən zirvə görüşü zamanı qəbul edilmişdi.

əvvəli səh. 1-də

Nazir müavini türk xalqlarının ortaq mədəni dəyərlərinin təbliğində kinonun mühüm rol oynayaacağını bildirərək festivalın bu

Ortaq dəyərlərimizin təbliğində kinonun mühüm yeri var

Azərbaycan III “Korkut Ata” Türk Dünyası Film Festivalına ev sahibliyi edir

prosesə öz müsbət təsirini göstərəcəyini bildirdi. Qeyd olundu ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev türk dövlətləri arasında əlaqələrin qurulması və inkişafında müstəsna rol oynayıb. Hazırda bu istiqamətdə mühüm işlər görülür. Artıq üçüncü dəfə təşkil olunan “Korkut Ata” kinofestivalı da türk respublikalarının ortaq film istehsalına, maraqlı kino ideyalarının reallaşacağına bir zəmin yaradır. Festival xalqlarımız arasında əlaqələrin, həmrəyliyin daha da möhkəmləndirilməsinə, eyni zamanda ortaq dəyərlərimizin təbliği baxımından xüsusi önəm kəsb edir.

TÜRKSOY-un baş katibinin müavini Sait Yusuf festivalın əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirdi, təşkilatın rəhbərliyi adın-

dan tədbirin işinə uğurlar arzuladı. Dedi ki, bu kimi tədbirlər kino sahəsində əməkdaşlığa töhfələr verəcək. Qədim türk mədəniyyəti və milli dəyərlərinin, ortaq xüsusiyyətlərinin kino vasitəsilə təbliği üçün bu qəbildən müştərək layihələrin həyata keçirilməsi önəmlidir: “Bədii filmlər və televiziya serialları nəinki türkdilli ölkələrdə, eyni zamanda dünyanın dörd bir yanında tamaşaçı kütləsinə sahibdir. Bu məqam təbliğat üçün imkanların genişlənməsi deməkdir. Bu kontekstdə ortaq ünsiyyət dili artıq zərurətə çevrilib”.

“Korkut Ata” festivalının direktoru, kino tənqidçisi İhsan Kabil (Türkiyə) Türk dünyası ölkələrində tarixi bədii, sənədli filmlərə

daha çox ehtiyac yarandığını dilə gətirdi, festivalın işinə uğurlar arzuladı.

Azərbaycan Dövlət Film Fondunun direktoru Əməkdar incə-

sənət xadimi Cəmil Quliyev türk xalqları arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən mədəniyyət sahəsində əlaqələr, Azərbaycanın zəngin mədəni irsi, kino ənə-

nələri barədə məlumat verdi, yaxın keçmişə nəzər salaraq əlaqə və əməkdaşlığın yeni və çoxşaxəli istiqamətləri üçün bəzənin olduğunu dedi. O, Azərbaycanın tanınmış kino xadimi Əjdər İbrahimovun hələ sovet dövründə çəkdiyi filmlərlə Türk dünyasında kino sahəsinin inkişafına mühüm töhfələr verdiyini dilə gətirdi.

Çıxışlardan sonra festivalın müsabiqədənənar proqramında yer alan ekran əsərlərindən biri – türküyeli rejissor Harun Korkmazın “Kispət” qısametrajlı bədii filmi nümayiş olundu.

Atasının yolunu davam etdirib yağlı güləş pəhləvanı olmaq istəyən Həməzinin həyat hekayəsi olan film izləyicilər tərəfindən maraqla qarşılandı.

Qeyd edək ki, festivalın proqramına Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkmənistanla yanaşı, Qaqauz Yeri (Moldova), Tatarıstan, Saxa-Yakutiya, Dağıstan (Noqay), Kabardin-Balkar, Çuvaşstan, Qaraçay-Çərkəz, Tuva və Başqırdıstan (Rusiya Federasiyası) ümumilikdə 32 bədii, sənədli və animasiya filmi daxildir. Filmlər 9-11 oktyabr tarixlərində Nizami Kino Mərkəzində nümayiş etdirilir. Seanslara giriş sərbəstdir.

Oktyabrın 11-də III “Korkut Ata” Türk Dünyası Film Festivalının bağlanış mərasimində müxtəlif nominasiyalar üzrə mükafatçı filmlər elan olunacaq.

Həmidə Rüstəmov

Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyi (ARKA) və Azərbaycan Prodüserlər Gildiyasının təşkilatçılığı ilə “Prodüserlərin yüksəlişi” adlı təlim proqramı həyata keçirilir.

Təlimləri Avropanın ən qabaqcıl kino məktəbinin mütəxəssis-müəllimləri, tanınmış alman prodüserlər Martin Hagemann və Titus Kreyenberg aparırlar.

Oktyabrın 9-da təlim proqramının açılış mərasimi olub.

Azərbaycan Prodüserlər Gildiyasının sədri Fikrin Bektəşi çıxış edərək layihə haqqında məlumat verib. Qeyd edib ki, proqramın məqsədi Azərbaycanda yeni nəsil prodüserləri hazırlamaqdır: “Bu gün burada təcrübəli prodüserlərlə yanaşı, bu sahəyə ilk addımlarını atan prodüserlər də iştirak edir. Təlim iki mərhələdə keçiriləcək. Birinci mərhələ (intensiv mərhələ) oktyabrın 13-dək davam edəcək. İkinci mərhələdə isə təlim iştirakçılarının ideyaları əsasında kino layihəsi ilə bağlı iş aparılacaq. Bu mərhələ zamanı təlim rəhbərləri

“Prodüserlərin yüksəlişi” təlim proqramının açılışı olub

tərəfindən “Zoom” proqramı vasitəsilə iştirakçılarla əlaqə yaradılacaq”.

Prodüser Martin Hagemann təlimin strukturu barədə danışıb. Bildirib ki, 8 həftə davam edəcək təlimlərdə prodüser sənayesi, bu sahənin əsasları haqqında məlumat verilecək:

“Təlim zamanı iştirakçılar hər birində 15 nəfər olmaqla iki qrupa bölünəcək. Amma biz Titus

Kreyenberglə birlikdə tez-tez qrupları dəyişdirəcəyik. Bu, təlim effektiv olmasına şərait yaradacaq”.

Prodüser Titus Kreyenberg təlimin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Çıxışlardan sonra təlim iştirakçıları ilə tanışlıq olub.

Okunması, yerli və xarici maliyyə mənbələrinin film istehsalına cəlb edilməsi, filmlərin yerli və xarici satışının təşkili, eləcə də digər sahələr üzrə fundamental biliklərə yiyələnmək imkanı təqdim edir. Eyni zamanda iştirakçılar təlim müddətində müasir beynəlxalq standartlara cavab verən kino layihələrini hazırlamaq fürsəti də qazanacaqlar.

Proqramın sonunda iştirakçılara sertifikat verilecək. Ən yaxşı kino layihələrinin müəllifləri isə fərqlənmə sertifikatı və ARKAnın təşkil etdiyi film layihələri müsabiqələrində və digər layihələrdə güzəştli iştirak hüququ qazanacaqlar.

Təlimlər Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il 22 iyul tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər planının müvafiq yarımbəndinə əsasən təşkil olunur.

Nurəddin

Bakı Beynəlxalq Caz Festivalı davam edir

6-15 oktyabr tarixlərində Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi və “Paşa Holding”-in baş sponsorluğu ilə XVIII Bakı Beynəlxalq Caz Festivalı keçirilir. Festival tanınmış caz ifaçılarının konsertləri və digər maraqlı tədbirlərlə musiqisevərlərin zövqünü oxşayır.

Oktyabrın 6-da “UN 1906” klubunda festivalın ilk konserti keçirilib. Tədbir çərçivəsində cazsevrələrə Almaniya, Türkiyə, Norveç, Avstriyadan olan musiqiçilər və azərbaycanlı ifaçıları canlı dinləmək imkanı verən musiqi yarmarkası təşkil edilib. Gün ərzində yarmarkaya gələn qonaqlara 3D fotoşəkillər və DJ Grafn səsləndirdiyi musiqi sədaları altında rəqs etmək imkanı da yaradılıb.

Oktyabrın 7-də festival çərçivəsində məşhur “Jazzanova” qrupu almaniyalı DJ Amir ilə birlikdə çıxış edib. Festivalda caz musiqisinin müxtəlif üslublarında musiqi nömrələri səsləndirilib. Bluz, modern, elektron və dəyişik musiqiçilərdən ibarət proqram maraqla qarşılanıb.

Oktyabrın 9-da isə Beynəlxalq Muğam Mərkəzində gənc caz ifaçılarının iştirakı ilə “I am jazzman!” konserti təqdim edilib. Qeyd edək ki, Bakı Beynəlxalq Caz Festivalının ənənəvi tədbiri olan “I am jazzman!” müsabiqəsinin məqsədi ölkədə cazın təbliği və gənc istedadların üzə çıxarılmasıdır.

Konsertin aparıcısı Tofig Həsənsəy Azərbaycan cazının tarixi və ənənələrindən söz açıb. Bu musiqinin ölkəmizdə inkişafına töhfə vermiş insanlar xatırlanıb.

Daha sonra səhnə gənc istedadların ixtiyarına verilib. Mədinə Paşayeva, Günel Hacıyeva, Cavanşir Abdullalı, Rəna Xanəlibəyli, Samir Səfərov, Nəzrin Cəfərova, Cozef Okpamen və başqaları dünyanın məşhur caz ifaçılarının repertuarlarından kompozisiyalar ifa ediblər. Gənclər cazın müxtəlif üslublarında bir-birindən maraqlı improvizasiyalarla dinləyicilərin alqışlarını qazanıblar.

Konsertin sonunda vokalçı-bəstəkar Qasım Xəlilov səhnəyə çıxaraq gənc

Oktyabrın 10-da festival konsertlərinin əsas səhnəsi olan Beynəlxalq Muğam Mərkəzində iki proqram təqdim olundu.

Oktyabrın 10-da festival konsertlərinin əsas səhnəsi olan Beynəlxalq Muğam Mərkəzində iki proqram təqdim olundu.

Dünyaca məşhur italyan musiqiçi, caz festivallarının laureatı Fabio Lepore öz kvarteti ilə müxtəlif caz üslublarında ifalarıyla festivala rəng qatdı. Qeyd edək ki, bu, Fabio Leporenin Bakıda ilk çıxışı deyil. O, İtaliyanın Bakıdakı səfirliyinin xətti ilə bundan əvvəlki festivallarda da parlaq çıxışları ilə cazsevrələrin yaddaşında qalıb.

Həmin gün daha bir konserti Moldovadan gələn qrup təqdim etdi. “Jazz’in Chisinau” layihəsi payızın parlaqlığını və ilhamını, bəstəkar Valeriu Kuleanın “Özünü itirmə”, “Yeni Moldova səsləri”, “Görməliyəm”, “Bazar səhəri” bəstələrində əks olunmuş yeni ideyalar və maraqlı musiqi sürprizlərini səhnəyə gətirdi.

Qeyd edək ki, builki festivalda 15 ölkədən musiqiçilər, o cümlədən “Gremmi” mükafatı laureatları olan ifaçılar, Amerikadan caz və rep ifaçısı Theo Crocker, arfa caz ifaçısı Edmar Castaneda və Gregoire Maret də Bakıya təşrif buyurub.

Bu il 18-ci dəfə təşkil edilən festivalın əsası 2005-ci ildə görkəmli caz musiqiçisi, Əməkdar artist Rain Sultanov tərəfindən qoyulub. Ötən müddətdə festival öz ənənələrini formalaşdırıb, ölkəmizdə və xaricdə musiqi ictimaiyyətinin diqqətini cəlb edib.

Lalə Azəri

“El bilir ki, sən mənimsən...”

Gənc Tamaşaçılar Teatrı və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının birgə layihəsi

Oktyabrın 27-də Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında “El bilir ki, sən mənimsən...” adlı ədəbi-musiqili gecə keçiriləcək. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planı çərçivəsində Gənc Tamaşaçılar Teatrı ilə Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının birgə layihəsi belə adlanır.

Hazırda teatrdə iki yaradıcı kollektivin iştirakı ilə məşqlər gedir. Layihənin quruluş müəllifi Gənc Tamaşaçılar Teatrının rejissoru Əməkdar artist Nicat Kazımovdur. Elə biz də oktyabrın 27-də səhnədə kimləri görüb kimləri eşidəcəyimiz barədə sualımızı ona ünvanladıq.

Quruluşçu rejissor bildirdi ki, tamaşaçıları çox maraqlı tədbir gözləyir: “Əvvəlcə, tamaşanın adı barədə demək istəyirəm. Ulu öndərim Səməd Vurğunun “Azərbaycan” şeirindən söylədiyi bir bənd həminin yadındadır. Biz həmin şeiri əsas leymotiv kimi götürmüşük. Bu gözəl şeirin bəndlərinin arasında Heydər Əliyevə həsr edilmiş şeirlər, mahnılar səslənəcək. Həmin mahnıların orijinal versiyalarını isə Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası tələbələrinin çıxışları müşayiət edəcək...”.

Əlavə edək ki, “El bilir ki, sən mənimsən...” adlı ədəbi-musiqili tədbirdə ümumilikdə Gənc Tamaşaçılar Teatrının 50-dən çox aktyoru və BXA-nın 70-dən çox tələbəsi çıxış edəcək.

Gülçahan

Xalqlar dostluğunun tərənnümçüsü

Rəsul Həmzətəvovun 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

Bu il Dağıstan xalqının böyük oğlu, şair, yazıçı, ictimai xadim Rəşul Həmzətəvovun (1923-2003) 100 illik yubileyi Azərbaycanda da qeyd edilir. Dağıstanın Xalq şairi Rəşul Həmzətəvov Azərbaycan ədibləri ilə də sıx dostluq münasibətləri olub. O, dəfələrlə respublikamıza səfər edib, Azərbaycan xalqına, zəngin ədəbiyyatımıza rəğbətini nümayiş etdirib. Rəşul Həmzətəvov şeirlərində xalqlarımızın dostluğunu tərənnüm edib. O, Azərbaycanın Xalq şairi Səməd Vurğununu özünün böyük yoldaşı və müəllimi adlandırırdı.

Oktyabrın 8-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində (BMM) Rəşul Həmzətəvovun 100 illiyinə həsr edilmiş konsert keçirilib. Tədbir Rusiya Federasiyası Dağıstan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə Bakıdakı Rus Evi tərəfindən təşkil olunub.

Konsert proqramında çıxış edən artistlər arasında Dağıstan Dövlət Filarmoniyasının solisti Xirindü Sultanova, Azərbaycanın Xalq artisti Lyudmila Duxovna, Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrının solisti Firuz Məmmədov, Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Yefim Zavalı, “O2” teatrının aktyoru Yevgeni Maksimov və başqaları olublar.

Konsert proqramının müəllifi və aparıcısı Bakıdakı Rus Evinin mədəniyyət layihələrinin kuratoru, “Görüş yeri Bakıdır” festivalının vitse-prezidenti Vəfa Qavrilova olub.

Tamaşaçılar BMM-in foyesində Rəşul Həmzətəvovun 100 illiyi münasibətilə təşkil olunmuş fotosərgiyə də baxıblar.

Sumqayıtda növbəti kitab sərgisi keçiriləcək

Oktyabrın 13-dən 15-dək Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Nəşriyyatları Assosiasiyası (ANA), Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyəti və Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə III Sumqayıt Kitab Sərgisi keçiriləcək.

Sərgidə ölkənin 30-dan artıq nəşriyyatı iştirak edəcək, nəşrlərin endirimli satışı təşkil olunacaq.

Kitab bayramında tanınmış ədiblərin, mədəniyyət xadimlərinin iştirakı ilə təqdimatlar, imza mərasimləri, konsert proqramları, şeir gecələri, uşaqlar üçün nağıl saatları və ustad dərsləri təşkil ediləcək. O cümlədən yazıçılar Zəhid Xəlil, Varis, Elxan Elatlı, Rövşən Abdullaoglunun oxucularla görüşü gerçəkləşəcək.

Sərginin ilk günü "Kitabqurdu" I yay oxu marafonunun qalibləri mükafatlandırılacaq. Mərasimdə marafondakı kitabların müəllifləri də iştirak edəcək. Üç gün müddətində saat 10:00-dan 19:00-dək açıq olacaq sərgiyə giriş sərbəstdir.

Naxçıvan teatrı mövsümü

“Lənkəran xanının vəzir” ilə açılıb

Cəlil Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrı oktyabrın 5-də yeni sənət mövsümünün açılışını edib.

Muxtar respublika mədəniyyət nazirinin müavini Həsən Seyidov çıxış edərək Naxçıvan-da 140 illik tarixi olan peşəkar milli teatr

sənətinin inkişafından, ölkəmizdə bu sahəyə dövlət qayğısında danışib. Bildirilib ki, bu il Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrında “Təməl”, eləcə də M.T.Sidqi adına Naxçıvan Dövlət Kukla Teatrında “Sınaq” teatr-studiyaları yaradılıb.

Qeyd olunub ki, Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrı yeni yaradıcılıq mövsümündə Xalq yazıçısı Elçinin “Şekspir” və J.B.Molyerin “Skapenin kələyi” əsərləri əsasında səhnələşdirilən tamaşalarla izləyicilərin görüşünə gələcək.

Naxçıvan MR-in Əməkdar artisti Səməd Canbaxşiyev xüsusi libasda səhnəyə çıxaraq nağılıcı üslubunda Naxçıvan teatrının yaranmasından, milli ziyalıların teatrın inkişafı istiqamətində gördüyü işlərdən danışib.

Çıxışlardan sonra M.F.Axundzadənin “Sərgüzəşti-vəzir-i-xani-Lənkəran” komediyası əsasında səhnələşdirilən eyniadlı tamaşa nümayiş olunub. Tamaşanın quruluşçu rejissoru və musiqi tərtibatçısı Həcər xanım Məmmədova, quruluşçu rəssamı Naxçıvan MR-in Əməkdar rəssamı Səyyad Bayramovdur. Rolları Xalq artisti Həsən Ağasoy, Əməkdar artistlər Nazlı Hüseynquliyeva, Behruz Haxverdiyev, Əbulfəz İmanov və Əli Əliyev, aktyorlar Zakir Fətəliyev, Nəsimi Məmmədov, Anar Eyvazov, Səyyad Məmmədov, Məmməd Mehdiyev, Uğur Nəsirli, Ələsgər Quliyev, Zəminə Məmmədova, Nurgül Məmmədova, Səkinə Məmmədova, Saynur Babayev və digərləri ifa ediblər.

Salyan kuklaçları Özbəkistana gastrolndan qayıdıblar

Salyan Dövlət Kukla Teatrı ilk dəfə Özbəkistanda qastrol səfərində olub. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi və Azərbaycan peşəkar milli teatrının yaranmasının 150 illiyinə həsr edilən silsilə tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutan qastrol səfəri 25 sentyabr – 2 oktyabr tarixlərini əhatə edib.

Salyan kuklaçları İsgəndər Coşqunun “Çal-oyna” tamaşası ilə ilk olaraq Sırxandər-ya vilayətinin Termez şəhərində fəaliyyət göstərən

Kuğurcak Dövlət Teatrının səhnəsinə çıxıb. Sonrakı günlərdə tamaşa Daşkənd və Səmərqənd şəhərlərində oynanılıb. Səhnə işi özbək tamaşaçıları tərəfindən anlaşıqla qarşılanıb.

Qeyd edək ki, Salyan Dövlət Kukla Teatrı ilə Kuğurcak Dövlət Teatrı arasında 29 iyun 2023-cü il tarixində Salyan şəhərində əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb.

Yaponiyalı qonaqlar Şəkinin tarixi-mədəni irsi ilə tanış olublar

“Tet International Development” LLC-nin təşkilatçılığı ilə Yaponiyadan gələn iş adamları respublikamızın şimal-qərb bölgəsinə səfərləri çərçivəsində Şəki şəhərində də olublar.

Yaponiyalı iş adamları əvvəlcə şəhərin tarixi hissəsinə – “Yuxarı Baş” Milli Tarix-Memarlıq Qoruğunun ərazisinə gəliblər.

Azərbaycan memarlığının nadir incilərindən olan Şəki Xan sarayı ilə tanışlıq qonaqlarda böyük maraq doğurub. Məlumat verilib ki, Xan sarayı XVIII əsrə aid nadir tarixi-memarlıq abidəsidir. Xan sarayı ilə birgə Şəkinin tarixi mərkəzi 2019-cu ildə UNESCO-nun Dünya İrs Siyahısına daxil edilib.

Qoruğun ərazisində yerləşən “ABAD” Keramika və Təbii Sənət Mərkəzi ilə tanışlıq zamanı qeyd edilib ki, keramika sənəti qədim dövrlərdən başlayaraq Azərbaycanda ən geniş yayılmış sənət sahələrindən biri olub. Sənətkarlar diyarı kimi tanınan qədim Şəki-də sənətkarlığın digər növləri kimi, keramika sənəti də bu günə qədər öz əhəmiyyətini saxlayıb. Bildirilib ki, mərkəzin yerləşdiyi bina 1867-ci ildə tikilmiş tarix-memarlıq abidəsidir. Mərkəzdə keramika və təbii sənətlə məşğul olanlar üçün hər cür şərait yaradılıb. Burada həm də Qafqazda ilk keramika mərkəzi kimi tarixə düşüb.

4 region

Xəbər verdikimiz kimi, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, Heydər Əliyev Mərkəzi, TÜRKSOY, Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyi və Bakı Media Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə oktyabrın 8-dən 11-dək ölkəmizdə III “Korkut Ata” Türk Dünyası Film Festivalı keçirilir.

Festivalın münsiflər heyətinin üzvləri, iştirakçıları və digər qonaqlar oktyabrın 9-da Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı, qədim söz-sənət beşiyimiz, 2023-cü ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” missiyasını daşıyan Şuşa şəhərinə səfər ediblər.

rərəngiz təbiəti ilə tanış etmək məqsədilə təşkil olunub.

Türk dünyasının kino xadimləri şəhərdəki “Güllələnmiş heykəllər” meydanını, Xurşidbanu Natəvanın ermənilər tərəfindən viran qoyulmuş evini, “Xan qızı” bulağını, Seyidli məscidini

Sabirabad rayon Mədəniyyət Mərkəzində Vətən müharibəsinin şəhid mayorları Şahlar Cəfərov və Anar Məmmədovun həyat yoldaşları bəhs edən “Zabit şərəfi” filminin təqdimat mərasimi keçirilib. Rayon İcra Hakimiyyətinin təşəbbüsü, Mil-Muğan RMI-nin təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə müəssisə və təşkilatların əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri, şəhidlərin ailə üzvləri, qazilər və mədəniyyət işçiləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə icra başçısı Siraqəddin Cəbbarov və hər iki şəhidin valideynləri çıxış ediblər. Sonra “Zabit şərəfi” filmi nümayiş olub. Film tamaşaçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Mayor Şahlar Cəfərov 2020-ci il oktyabrın 14-də Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi istiqamətində, Anar Məmmədov isə oktyabrın 20-də Tuğ kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub.

Quba-Xaçmaz RMI-nin təşkilatçılığı ilə Quba rayon MKS Mər-

Ağdam rayonunda Vətən müharibəsi şəhidi Qəşəm İbrahimlinin xatirəsi anılıb. Rayon İcra Hakimiyyəti, YAP rayon təşkilatının nümayəndələri, şəhid ailələrinin üzvləri, Qarabağ müharibəsi veteranları və məktəblilər Quzanlı qəsəbəsidəki Şəhidlər xiyabanında Qəşəm İbrahimlinin məzarını ziyarət ediblər.

Türk dünyasının kino xadimləri mədəniyyət paytaxtımız Şuşada

Səfər qonaqları Azərbaycan mədəniyyətinə, incəsənətinə, ədəbiyyatına, elminə görkəmli şəxsiyyətlər bəxş etmiş Şuşa şəhərinin tarixi məkanları və əs-

(XVIII əsr) və Molla Pənah Vəqifin məqbərəsinə ziyarət edib, Şuşa qalasının divarları önündə və Cıdır düzündə xatirə şəkilləri çəkdi.

Bildirilib ki, işğal dövründə Şuşa şəhərindəki tarixi binalar, məscidlər, abidələr erməni vandalizminə məruz qalıb. İşğaldan azad edildikdən sonra burada Azərbaycan

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları qonaqlara şəhərin tarixi, otuz ilə yaxın Ermənistanın işğalı altında qalması, 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad edilməsi barədə məlumat verib.

dövləti tərəfindən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə başlanılıb. Şəhərdə sosial infrastrukturun qurulması ilə yanaşı, əsl tarixi simasının, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası həyata keçirilir. Qala-şəhərimiz qonaqlarda unudulmaz təəssürat yaradıb.

Vətənin qəhrəmanları unudulmur...

kəzi Kitabxanasının əməkdaşları tərəfindən Vətən müharibəsi şəhidi Bəşir Abbasovun anım günü ilə əlaqədar Quba Şəhidlər xiyabanındakı məzarı ziyarət olunub, ailə üzvləri ilə görüş keçirilib.

Mərasimdə Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlığından, qazandığı şanlı Qələbədən danışılıb, şəhidlərin qısa, lakin şərəfli ömür yolunun hər bir azərbaycanlıya nümunə olduğu bildirilib.

Lənkəran-Astara RMI-nin rəisi Bəxtiyar Qılıncov və mədəniyyət işçiləri şəhid ailələrini ziyarət ediblər. Ziyarət zamanı müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun Vətən müharibəsində düşmən üzərində şanlı Zəfər qazanmasından danışılıb, şəhidlərimizin döyüşlərdə göstərdikləri şücaətdən söhbət açılıb. Bildirilib ki, şəhidlərimiz Vətən uğrunda canlarını fəda etməklə özlərindən sonra gələn nəsillər üçün gerçək qəhrəmanlıq, yurdseverlik nümunələri yaradıblar.

Lerik rayonunda Şəhidlər Zahir Əliyev, İsgəndər Dövlətli və I Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş Aqşın Dövlətovun ailələri ziyarət olunub. Görüşdə mədəniyyət müəssisələrinin əməkdaşları iştirak ediblər. Şəhid ailələrinə dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğıdan bəhs edilib, şəhidlərin əziz xatirəsinin qəlbərdə daim yaşayacağı vurğulanıb.

Hazırladı: N.Məmmədli

Ağstafa və Qazaxda abidələrin qorunması və bərpası müzakirə edilib

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən regionlarda “Mədəni irsimizi tanıyaq, tanıdaq və qoruyaq” adlı silsilə görüşlər keçirilir. Məqsəd ölkəmizin zəngin tarixi irsinin qorunmasına ictimaiyyətin diqqətinin artırılması, bu sahədə maarifləndirmə işinin təşkili, abidələrin bərpa və konservasiyasına özəl sahənin marağının artırılması və tarixi abidələrin qanunvericilik çərçivəsində istifadəsinin təşviq edilməsidir.

Dövlət Xidmətinin rəisi Səbinə Hacıyeva görüşlər zamanı ölkə ərazisində yerləşən abidələrin mühafizəsi işinin gücləndirilməsi istiqamətində atılan addımları qeyd edib. Tarixi irsin qorunması, bərpa-konservasiyası və bu sahədə ictimaiyyətin maarifləndirilməsi ilə bağlı aidiyyəti dövlət orqanları, o cümlədən rayon icra hakimiyyətləri ilə birgə fəaliyyətin qurulmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Mədəni irsin mühafizəsinin vacibliyi, bu yöndə digər dövlət qurumlarının və vətəndaşların rolunu və məsuliyyətini, mövcud problemlər və həlli yolları müzakirə edilib.

Dövlət Xidmətinin fəaliyyətinin əsas istiqamətləri, abidələrin qorunması, bərpa və konservasiyasında dövlət siyasəti və bölgədə yerləşən mədəni irs nümunələrinin mühafizəsi

istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər barədə təqdimat nümayiş olunub.

Ağstafa rayonunda yerləşən “Keşikçidağ” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, İsrail Ağanın evi, Əyyub ağa məscidi, Qazax rayonunda yerləşən “Avey” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, Baba Dərviş yaşayış yeri, Didvan qülləsi, Qazax Mülətimlər Seminariyasının binası və İsrail ağa hamamına baxış keçirilib.

Abidələrin bərpa və konservasiyası, eləcə də turizm məqsədilə istifadəsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

“Güclü dövlətimiz, güclü Ordumuz”

Astara Dövlət Rəsm Qalereyasında “Güclü dövlətimiz, güclü Ordumuz” devizi altında keçirilən rəsm müsabiqəsinə yekun vurulub.

Lənkəran-Astara Regional Gənclər və İdman İdarəsinin Astara sektoru və Lənkəran Dövlət Rəsm Qalereyasının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən müsabiqənin yekun tədbirində müsabiqəyə göndərilmiş əl işlərindən ibarət sərgi təşkil olunub. Sərgidə rayonun tanınmış rəssamı Fırdin Quliyev və təşkilatçı müəssisələrin əməkdaşları iştirak ediblər.

Sərgiyə baxış keçirildikdən sonra müsabiqənin qalibləri elan edilib. Əsərləri uğur qazanmış müəlliflər diplom və hədiyyələrlə mükafatlandırılıb.

Qeyd edək ki, 25 sentyabr – 5 oktyabr tarixlərində keçirilən müsabiqəyə 20-dən çox gənc və yeniyetmə rəssam 35 əl işi ilə qatılmışdı.

Kitabxanada maarifləndirici tədbir

Masallı rayon Mərkəzi Kitabxanasında “İnsan alveri müasir dövürün ən aktual problemlərindən biridir” mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib.

Kitabxananın əməkdaşları Ağahüseyn Hüseyni və Günay Xəlilova mövzu ilə bağlı çıxış ediblər. Bu gün bütün dünyanı narahat edən əsas problemlərdən birinin insan alveri olduğu vurğulanıb. İnsan alverinə qarşı mübarizə məqsədilə respublikamızda da müvafiq qanunvericilik bazası əsasında mühüm işlər görülür. Tədbir iştirakçılarına Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasında insan alverinə qarşı mübarizəyə dair 2020–2024-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı” haqqında məlumat verilib.

VI Bakı Beynəlxalq Memarlıq Müsabiqəsinin mükafatçıları bəlli olub

əvvəlki səh. 1-də

1-ci, 2-ci və 3-cü yerlər üçün müvafiq olaraq 4000, 2500 və 1000 manat pul mükafatları və diplomlar, eləcə də hər nominasiyanın birincisi üçün simvolik kubok təqdim olunur.

Bələliklə, A nominasiyasında (ictimai binaların memarlığı sahəsində həyata keçirilmiş ən yaxşı layihə) mükafatçılar: I yer – Nguyen Quang Hien (Vyetnam, "The Vibes Urban Green Hub" layihəsi); II yer – Natalina Vieira da Costa, Frédéric Hérard (Fransa, "Mathaux Nautical Centre"); III yer – İslam El Mashtooly (Misir, "Once Upon a Forest").

B – Yaşayış binalarının memarlığı sahəsində həyata keçirilmiş ən yaxşı layihə nominasiyası: I yer – Asif Mohammed Ahsanul Haq (Banqladeş, "Anukrom" layihəsi); II yer – Anas Koubaiti (Fransa, "The Bioclimatic Ribat"); III yer – Sharif Uddin Ahammed (Banqladeş, "The Carnation").

C – Həyata keçirilmiş ən yaxşı interyer nominasiyası: I yer – Rakibul Hasan (Banqladeş,

"Auchan Retail" layihəsi); II yer – Maya Sereteli (Gürcüstan, "Loft in Tbilisi"); III yer – Iqbal Sarawat, Monon-Bin Yunus, Rajib Ahmed (Banqladeş, "Rejuvenated Coexistence, Charuta Factory Office Interior Design"). D – Həyata keçirilməmiş ən yaxşı layihə nominasiyası: I yer – Comi Serena, Baldi Gino (İtaliya, "House without a roof" layihəsi); II yer – Pedro Paes Lira (Braziliya; "Marupi"); III yer – Sharif Uddin Ahammed (Banqladeş, "Resilient Response for Coastal Area").

E – Landşaft memarlığı sahəsində həyata keçirilmiş ən yaxşı layihə nominasiyası: I yer – Song Yehao (Çin, "Fish-Joy Bamboo Pavilion of INBAR of 2021 Yangzhou Expo" layihəsi); II yer – Simone Gobbo, Motolla Alberto (İtaliya, "Bivouac Fantom"); III yer – İnarə Özimzadə (Azərbaycan, "Heydər Əliyev parkının yenidən qurulması və landşaft dizaynı").

F – Binaların bərpası və yenidən qurulması sahəsində həyata keçirilmiş ən yaxşı layihə nominasiyası: I yer – Song Yehao

Afişa: film barədə öncədən "danışan şəkil"

Azərbaycan 8-11 oktyabr tarixlərində III "Korkut Ata" Türk Dünyası Film Festivalına ev sahibliyi edir.

Oktyabrın 8-də Heydər Əliyev Mərkəzində festivalın açılışına toplaşanlar Azərbaycan kino sənəti barədə ümumi təəssürat yaranan sərgi ilə də tanış oldular. Sərgidə müxtəlif illərdə "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında istehsal prosesində istifadə edilmiş kinokameralar, ən çox sevilən filmlərin afişaları, kino qəhrəmanlarının geyimləri manekenlər üzərində nümayiş olunurdu.

Afişaların arasında ən qədimi 1934-cü ildə çəkilmiş "İsmət" filminə məxsusdur. Ən son afişa isə "Şuşa, sən azadsan!" filminin (2021) posteridir.

Maraqlıdır ki, ötən illərin kino-afişalarını izlədikdə ümumilikdə Azərbaycanda qrafika sənətinin hansı dəyişikliklərə uğradığını da görmək olur. Məsələn, "İsmət"

filminin afişası təkcə mətndən ibarətdirsə, ötən əsrin 50-60-cı illərinə aid filmlərin ("Kölgələr sürünür", "O olmasın, bu olsun", "Uzaq sahillərdə", "Bir məhəllədən iki nəfər", "İnsan məskən salır", "Dəli Kür", "Bizim Cəbiş

ki, fotoqrafik dəqiqliklə təsvir olunub. Onların sırasında "Görüş" və "Əhməd haradadır?" filmlərinin afişaları qəhrəmanların bir qədər karikatur təsviri ilə seçilir ki, bu da yaqin həmin bədii lentlərin janr xüsusiyyəti ilə bağlıdır.

müəllim" və s.) afişalarında filmin baş qəhrəmanları məhz filmin hər hansı epizodunun fonunda rəssam fırçası ilə, demək olar

Yaxud 80-ci illərin filmlərinin ("Yaramaz", "Bəyin oğurlanması" və s.) afişaları konkret epizoda bağlanmayan, müstəqil rəssam işidir.

"Şuşa, sən azadsan!", "Sonuncu ıclas", "Əbədi ezamiyyət", "Sonuncu", "Mərmər soyuğu" kimi son illərin filmlərinin təqdimatı kompüter qrafikasında işlənmiş, filmdəki real epizodların standart mətni təmməliyi maraqlı afişalardır.

Lalə

"Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı: Anadoludan əsintilər"

Milli İncəsənət Muzeyində sərgi

5-20 oktyabr tarixlərində Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində Türkiyənin SAKÜDER – Beynəlxalq İncəsənət və Sənət Ustaları Birliyinin "Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı: Anadoludan əsintilər" adlı sərgisi keçirilir.

Sərgi Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının və Türkiyə Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illik yubileyinə həsr olunub.

Sərgidə Türkiyədən 19 rəssam, o cümlədən Asim Yücesoy, İnci Tekin, Bənövşə Ağayeva, Gü-

nəş Abbas və Mustafa Pişkin öz əsərlərini nümayiş etdirirlər. Həmçinin Azərbaycanın Xalq rəssamı Arif Hüseynovun və nəqqaş Anar Hüseynovun əsərləri də təqdim olunur.

Qeyd edək ki, ziyarətçilər hər bir rəsm əsəri ilə bağlı etiketdəki QR kodla müəlliflər haqqında ətraflı məlumat əldə edə bilərlər.

SAKÜDER-in əsas məqsədlərindən biri Atatürkün vəsiyyət etdiyi mədəni irsi gələcək nəsillərə ötürmək, rəssamlarla tanış etmək və sənətpəvərlərin diqqətini onların əsərlərinə cəlb etməkdir.

Muğam ifaçılığında məxsusi yeri olan sənətkar

Xalq artisti Tələt Qasımovun xatirə gecəsi

Görkəmli xanəndə, Xalq artisti Tələt Qasımovun (1933-2013) anadan olmasının 90 illiyi oktyabrın 5-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində (BMM) qeyd edilib.

Xatirə gecəsində əvvəlcə xanəndənin ifasından parçalardan ibarət videoçarx nümayiş olunub.

Filologiya elmləri doktoru Vüqar Əhməd çıxış edərək sənətkarın ömrü yolundan, musiqi mədəniyyətimizin inkişafındakı xidmətlərindən danışib.

Milli Məclisin deputatı Ziyad Səmədzadə, Xalq artistləri Firuz Əliyev, Ağavərdi Paşayev, Va-

miq Məmmədaliyev, Ramiz Quliyev və digər çıxış edənlər Tələt Qasımovun yaradıcılığında söz açılar. Qeyd edilib ki, yüksək ifaçılıq mədəniyyətinə malik xanəndə gözəl səsi, təkraredilməz oxuma tərzii ilə diqqəti cəlb edib. O, muğam dəsgahlarının gözəl bilicisi olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan poeziyasını dərinlən mənimsəyib. Tələt Qasımov uzun illər Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında solist olub, konsertlərdə çıxış edib. Zülfü Adıgözalov, Hacıbaba Hüseynov məktəbində ustad xanəndə kimi püxtələşmiş Tələt Qasımov sənətdə öz ənənələrini yaradıb.

Xatirə gecəsi xanəndənin repertuarından ibarət konsert

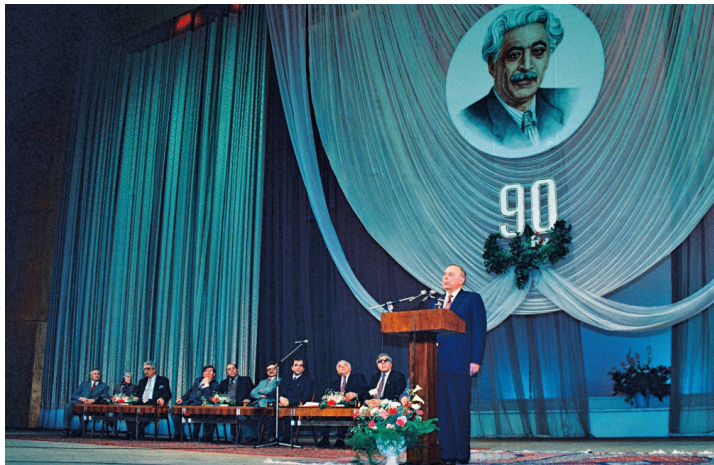
proqramı ilə davam edib. Xalq artistləri Alim Qasımov, Nezakət Teymurova, Teyyub Aslanov, Gülyaz Məmmədova, Vamiq Məmmədaliyev, Əməkdar incəsənət xadimi Aqil Məlikov,

Əməkdar artistlər Teyyar Bayramov, Əhtiram Hüseynov, BMM-in solistləri Mirələm Mirələmov, Vəfa Vəzirova, Məmməd Nəcəfov, Almaxanım Əhmədlinin ifaları dinlənilib.

G.Mirməmməd

"Heydər Əliyev ili"

Mədəniyyətimizin böyük hamisi

Ümummilli lider Heydər Əliyev böyük siyasətdə olduğu bir qərindən artıq dövrdə, doğma xalqının taleyində tarixi rol oynamaqla bərabər, mədəni irsimizin qorunması və zənginləşdirilməsi, milli incəsənətin, ədəbiyyatın inkişafı, respublikada mədəni-maarif işinin qabaqçıl səviyyədə təşkil sahəsində də müstəsna xidmətlər göstərüb.

Heydər Əliyevin mədəniyyətə diqqət və qayğısı onun dövlət xadimi kimi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində – sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi illərdə, Moskvada, SSRİ rəhbərliyində çalışdığı vaxtda və müstəqil Azərbaycana onillik prezidentliyi dövründə tarixin yaddaşına çoxsaylı səhifələrlə yazılıb. O, hər zaman və hər yerdə Azərbaycan mədəniyyətinin böyük hamisi olub. Bununla bağlı illərin xronikasında seçdiyimiz məqamları "Heydər Əliyev ili"nə töhfə olaraq diqqətinizə təqdim edirik...

İllərin xronikasında (68)

1997-ci il 14 fevral

Prezident Heydər Əliyev Xalq artisti, xanəndə Qədir Rüstəmovun Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunması haqqında fərman imzalayıb. Sənətkarı 60 illik yubileyi münasibətilə qəbul edib və ona təbrik məktubu ünvanlayıb.

1997-ci il 23 fevral

Görkəmli alim və ictimai xadim, akademik Ziya Bünyadovla (21 fevralda naməlum qatil tərəfindən evinin qarşısında öldürülmüşdü – red.) Şəhriyar adına Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən vida mərasimində iştirak edib.

1997-ci il 6 mart

Fəxri xiyabanda Xalq şairi Səməd Vurğunun məzarını ziyarət edib. Şairin ev-muzeyində çıxış edib.

"...1970-ci illərdə biz xalqımızın böyük şəxsiyyətlərinin ev-muzeylərinin yaradılması fikrini meydana atdıq. Bu gün sizə demək istəyirəm ki, bu, mənim şəxsi təşəbbüsümlə olmuşdur. Xatirimdədir, biz 1974-cü ildə ilk dəfə Üzeyir Hacıbəyovun Bakıda ev-muzeyini yaratdıq. 1975-ci ildə Səməd Vurğunun 70 illik yubileyi ərfəsində onun ev-muzeyinin yaradılması haqqında qərar qəbul etdik. Muzeyi böyük təntənə ilə açdıq. Həmin vaxt keçmiş Sovetlər İttifaqının respublikalarından bizə çox mötəbər qonaqlar gəlmişdi.

Biz Səməd Vurğunun 70 illik, 80 illik yubileylərini də keçirdik. Allah bizə imkan verdi, yaşadıq. Səməd Vurğunun 90 illik yubileyini də qeyd edirik. Bu muzey Səməd Vurğunun yaradıcılığını bu gün də, gələcəkdə də təbliğ etmək üçün gözəl bir vasitədir. Bilirsiniz, bu bizim milli borcumuzdur. Çünki Səməd Vurğun millətimizin başını tarixdə uca edən şəxsiyyətlərdən biridir. Onun yaradıcılığını daim yaşatmaq, yeni-yeni nəsillərə çatdırmaq bizim borcumuzdur..."

1997-ci il 7 mart

Səməd Vurğunun 90 illik yubileyində iştirak etmək üçün Azərbaycana gəlmiş Dağıstanın Xalq şairi Rəsul Həmzətovu və onun xanımını qəbul edib.

Respublika Sarayında Xalq şairi Səməd Vurğunun 90 illiyinə həsr edilmiş yubiley gecəsində nitq söyləyib.

"...Azərbaycan bir ildir ki, Səməd Vurğunun 90 illik yubileyini qeyd edir. Bu təbii, çünki Səməd Vurğun xalqımız, millətimiz üçün o qədər dəyərli bir şəxsiyyət olub, o qədər zəngin bir irs qoyub ki, onun 90 illik yubileyi bir gün, bir ay yox, məhz bir il müddətində keçirilməli idi.

...Səməd Vurğunun şeiri Azərbaycan dilini zənginləşdiribdir, inkişaf etdiribdir. Azərbaycan dilini hər bir azərbaycanlı üçün doğma, sevimli, şirin edibdir. Səməd Vurğun şeirinin böyüklüyü, eyni zamanda gözəlliyi ondan ibarət idi ki, onun hər kəlməsi, hər sətri hər bir azərbaycanlının qəlbinə çatırdı... Bu gün də müasirlərimizə, gənc nəsle ilham, ruh verir, onları coşdurur, daha da vətənpərvər edir, onlara vətəni, milləti, torpağı sevməyi öyrədir.

Səməd Vurğunun yaradıcılığında ən görkəmli yer tutan onun "Vaqif" tarixi mənzum dramıdır və Azərbaycan milli teatrında onun əsasında yaranmış tamaşadır. "Vaqif" əsərinin xüsusiyyəti, şübhəsiz ki, birinci növbədə bu əsərin Azərbaycan xalqının tarixinin müəyyən bir hissəsini əks etdirməkdən ibarətdir. Bu, Azərbaycan xalqına onun Molla Pənəh Vaqif kimi bir şəxsiyyətini tanıdan əsərdir. Şübhəsiz ki, ədəbiyyatçılar, şeir pərsitşkarları Vaqifin şeirlərini yaxşı bilirdilər. Ancaq Vaqifi geniş tanımaq, Vaqifin şəxsiyyətini açmaq, xalqa doğma etmək – bunların hamısını Səməd Vurğun etdi. Bu gün biz Vaqifin şəkillərini, heykəlini görürük. Amma həqiqətdə Vaqifin şəklilə olmayıbdır. Vaqifin şəklini də Səməd Vurğun və Vaqif rolunu oynayan böyük sənətkarımız, aktyorumuz Ələsgər Ələkbərov və Azərbaycan Dövlət Dram Teatrı yaratmışlar. Görürsünüz, Səməd Vurğun bir əsərlə bizim milli mədəniyyətimizə, ədəbiyyatımıza aid nə qədər böyük məsələləri həl edibdir.

Səməd Vurğunun bütün əsərləri Vətəne məhəbbətlə doludur. Səməd Vurğunun şəxsiyyətini ifadə edən əsərlərinin əsas mənası və məzmunu bax, budur. Şübhəsiz ki, Səməd Vurğunun əsərləri öz dövründə yazılıbdır. O dövrün hökmü əsərlərində də əksini tapıbdır... Səməd Vurğun komsomola həsr etdiyi poemasında da, Kommunist Partiyasına həsr etdiyi "Zamanın bayrağıdır" poemasında da əqidesinə xidmət edib, eyni zamanda yüksək şeir sənətinin nümayiş etdiribdir.

Səməd Vurğun öz xalqına, millətinə sadiq insan olubdur... Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şeiri dillərdə əzbər olubdur. O qısa sözlərdə o qədər dərin məna var ki, həmin sözləri hər bir insan təkrar edərkən öz xalqına, ölkəsinə bir daha öz məhəbbətini, sevgisini, sədaqətini ifadə edir.

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimdən!
Anam, doğma Vətənimdən!
Ayrılarımı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!

Biz Səməd Vurğunun ruhu qarşısında baş əyərək deyə bilərik: əziz şairimiz, sənin canın qədər sevdiyin Azərbaycan bu gün müstəqil dövlətdir. Müstəqil Azərbaycan yaşayacaq. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədi, dönməz olacaqdır..."

1997-ci il 13 mart

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında mədəni və elmi əməkdaşlıq haqqında hökumətlərarası sazişə uyğun olaraq və Rusiya tərəfinin təklifini qəbul edərək, 1997-ci il martın 31-dən aprelin 7-dək Azərbaycanda Rusiya Federasiyasının mədəniyyət günlərinin keçirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Xalq artisti, aktyor, rejissor Lütfi Məmmədbəyovu 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib.

1997-ci il 17 mart

Xalq şairi Balaş Azəroğluna 75 illik yubileyi münasibətilə təbrik məktubu göndərib.

Hazırladı: V.Orxan
(davamı var)

Əhməd Cəmil – 110

Azərbaycan ədəbiyyatına ruhən bağlı olan, nailiyyətlərinə sevinən oxucular arasında elə bir nəfər tapmaq olmaz ki, Əhməd Cəmilin şəriyyətinə biganə qalsın. O, poeziyamızda süjetli lirikanın tanınmış nümayəndələrindəndir. Gənclik illəri qanlı-qadalı II Dünya müharibəsi dövrünə təsadüf edib, Kırım cəbhəsində, Şimali Qafqaz uğrunda gedən döyüşlər zamanı “Hücum”, “Döyüş zərbəsi”, “Vətən uğrunda irəli” qəzetlərinin redaksiyalarında çalışıb. Ön xətdə igidlik göstərən azərbaycanlı əsgərlərin cəsarətinin şahidi olub. Onların duyğu və düşüncələrini şeir dilinə çevirib, yeni-yeni qələbələrə ruhlandırıb.

Əhməd Cəmil yaradıcılıq axtarışlarında olub, daim söz boğçasını zənginləşdirib.

Dövrün ədəbi mübahisələrindən kənarda qalmağa çalışan şair Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının məsul katibi (1944-1948) vəzifəsində işləyib. Sonra “Azerbaycan” və “Ulduz” jurnallarının baş redaktoru olub. Bu il görkəmli şairin anadan olmasının 110 ildir.

Əhməd Səttar oğlu Cəmilzadə 20 oktyabr 1913-cü ildə İrəvan şəhərində sənaətkar ailəsində dünyaya göz açıb. Dörd yaşı olanda atasını itirir. Bir müddət sonra ailə Gəncə şəhərinə köçür. Əhmədin uşaqlıq və gənclik illəri bu şəhərdə keçir.

Erkən çağlardan poeziya-

ya maraq göstərən Əhmədin hələ orta məktəb illərində “Gözel Qafqaz” adlı ilk şeiri “Qızıl Gəncə” jurnalında dərc olunur. Daha sonra “Dünyanın gözəlliyi”, “Şübhə”, “Xatirə”, “Yadigar”, “Qoca aşiq”, “Xoşbəxt uşaqlar” adlı şeirləri mətbuatda işıq üzü görür.

Orta məktəbi bitirdikdən sonra Pedaqoji İnstitutu qəbul olunur. Təhsilini başa vurub Şəmkir və Gəncədə müəllim işləyir.

“İlk görüş, son ayrılıq xatirində qalır mı?...”

Yeddiillik pedaqoji fəaliyyəti dövründə yaradıcılığını da davam etdirir. 1940-cı ildə Bakıya köçür. Taleyni əbədi olaraq bu şəhərlə bağlayır. Yaradıcılıq üfqləri daha da genişlənir.

Xalq şairi Səməd Vurğun onun yaradıcılığını yüksək dəyərləndirir: “Mən şair Əhməd Cəmilin çıxdığı şeir rübabını dinləyirəm. Bu rübabin tellərindən qopan zərif və mənalı nəğmələr nə qədər dadlı və təbii. Bunlar saf dağ çeşmələri kimi şırıl-şırıl axır və ilk baharın gülləri kimi ətir saçır. Bu nəğmələrdə bir qəlbin, həm də həqiqi bir şair qəlbinin çırpıntıları səslənir! Mən həqiqi şair dedim. Bu, həqiqi ilham deməkdir. Əsl ilham könüllər yolçusu, könüllər aşiqi olan bir şairin hünəridir”.

Əhməd Cəmilin yaradıcılığında II Dünya müharibəsinin ağır nəticələri, eləcə də Vətən övladlarının qəhrəmanlığı yüksək poetik dillə tərənnüm olunur. Şairin bu dövr yaradıcılığında daha çox diqqətçəkən “Can nənə, bir nağıl de” şeiridir. Bu əsər XX əsr Azərbaycan poeziyasında süjetli lirikanın ən gözəl nümunələrindən hesab olunur:

– *Ay nənə, bir nağıl de!*
– *Ömrüm-günüm, yat daha.*
Hamısını indi desəm,
nağıl qalmaz sabaha.
– *Can nənə, de birini də.*
– *Ağrın alim, söze bax.*
Evimizdə səndən savay,
Gör heç varmı bir oyaq?

Şeirə diqqətlə nəzər yetirdikdə müharibə illərinin adı bir lövhəsini görürsən. Gözünün qarşısında atasız qalan, hər gün atasını xəbər alan uşağın əhval-ruhiyyəsi canlanır. Şeir haqqında vaxtilə bir çox fikir söylənilib. Görkəmli yazıçı, tənqidçi Mehdi Hüseynin fikirləri isə çox maraqlıdır: “Bu əsərin gözəlliyini duymaq üçün onu başdan-ayağa diqqətlə oxumaq lazımdır. Bu şeirdə hər şey yenidir: Məzmun da, ideya və forma da. “Can nənə, bir nağıl de” hər şeydən əvvəl həyatımızın ən tipik bir hadisəsindən bəhs edir. Şair bu hadisəni bəzəmir, “romantikləşdirmir”, amma əsər gözəl rayihəli bir romantika ilə nəfəs alır. Burada lirika da var, xəff bir kədər və bahar ətri verən bir sevinc də”.

Əhməd Cəmil, sözün həqiqi mənasında, hissələr, duyğular şairi olub:

Ocaq sönür, yel əsir, yağış döyür səngəri.
Yenə düşür yadıma ömrün ötən günləri.
Hanı, hanı deyirəm, o dilimin əzbəri,
İlk görüş, son ayrılıq xatirində qalır mı,
Görəsən, o gözəl qız məni yada salır mı?

Onun “Kənd xatirələri” silsiləsindən olan “Əmrahın anası” şeirindəki Hicran xala müharibədə həlak olan bir igidin anasıdır. Nəvəsi ilə bir yerdə yaşayır. Əsərdə göstərilir ki, yolçular su üçün onun evinə dönlürlər. Qadın yolçularla söhbətində çox mehribanlıq göstərir. Əri haqda bir kiçik hekayət danışır:

Hər gün çöldən gələr yorulmuş, xəstə,
Ləklərə su açar, fikrə gedərdi.

Oturub həyatda bu taxtın üstdə
Gecə çubuğunu tüstülədərdi.

Şair ananın kiçik nəvəsindən də söz salır:

Əmrahdan nişanə odur, bilirsən,
Adı Nüşabədir, noğul deyirəm.
Oğul əvəzidir! Hər dən görürsən,
Huşum dağılanda oğul deyirəm...

Ə.Cəmil bədii irsi ilə tanış olarkən hiss edirsən ki, şair dövrünün “ənənəvi” mövzularından da yan keçmə bilməyib. Şairin bənərsiz yaradıcılığında çeşidli mövzular da rast gəlinir. “Bu gecə Nəsimi gəlmişdi bizə”, “Təbrizdə”, “Səməd Behrəngi”, “Ancela Dəvisə”, “Zəncilər məhəlləsi”, “Kuba vətənpərvərləri”, “Konqo” və s. şeirlər buna misal ola bilər.

O, ədəbi yaradıcılıqla bərabər, tərcüməyə də vaxt ayırıb. Müxtəlif illərdə Viktor Hüqo, Nikolay Nekrasov, İvan Franko və Konstantin Simonovdan tərcümələr edib. Ən maraqlı tərcümələrindən biri dahi alman şairi Hötenin “Faust” əsəridir. Belə deyirlər ki, bu tərcüməyə səbəb Hötenin Şərq xalqlarının ədəbiyyatına vurğunluğu olub. Məlumdur ki, Höte Şərq ədəbiyyatını yüksək qiymətləndirib, “Qərb-Şərq divanı” adlı şeirlər məcmuəsini yaradıb. Əhməd Cəmil ona ehtiram əlaməti olaraq “Faust”dan tərcümələr edib.

Görkəmli şair 24 sentyabr 1977-ci ildə Bakıda haqq dünyasına qovuşub.

Savalan Fərəcov

Xanəndə Məhəmməd Fərzəliyev haqqında yeni kitab

Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin (BMM) nəşrləri seriyasından yeni kitab işıq üzü görüb. Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Gülhüseyn Kazımlının “Məşədi Məhəmməd Fərzəliyev: son nöqtədən sonra” adlı kitabı çapdan çıxıb.

Kitab görkəmli şuşalı xanəndə Məşədi Məhəmməd Fərzəliyevin (1872-1962) həyat və yaradıcılığının İstanbul dövrünə həsr edilib.

Xanəndə 1929-1962-ci illərdə İstanbulda yaşayıb, “Azəri musiqi heyəti” adlı ansambli yaradaraq muğam və xalq mahnılarımızı təbliğ edib.

Yeni nəşrdə M.M.Fərzəliyevi şəxsən görmüş türkəlyli insanların xatirələri yer alıb. Həmçinin xanəndənin XX əsrin əvvəllərində müxtəlif firmalarda buraxılmış ses yazılarının olduğu volların fotoları və onların kataloqu da kitaba daxil edilib.

Kitabın redaktoru Amin Namazlı, məsləhətçisi Turan İbrahimovdur.

Xatırladaq ki, ötən il BMM-in nəşrləri silsiləsindən M.M.Fərzəliyev haqqında “Salam, Məşədi” kitabı (müəllif G.Kazımlı) xanəndənin 150 illiyi münasibətilə işıq üzü görmüşdü.

“Məni candan usandırdı...”

Füzulinin qəzəli ABS-nin ədəbiyyat portallarında

Dövlət Tərcümə Mərkəzinin “Azərbaycan ədəbiyyatı beynəlxalq virtual aləmdə” layihəsi çərçivəsində Amerika Birləşmiş Ştatlarının “All Poetry” və “PoetrySoup” ədəbiyyat portallarında dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin ingilis dilinə tərcümə edilmiş “Məni candan usandırdı...” qəzəli yayımlanıb.

Dövlət Tərcümə Mərkəzinin bildirdiyi ki, şairin yaradıcılığı haqqında məlumatsız təqdim olunan qəzəli ingilis dilinə

tanınmış amerikalı tarixçi və tərcüməçi Bernard Lyuis çevirib. Geniş oxucu auditoriyası olan “All Poetry” və “PoetrySoup” portalları mütəmadi olaraq səhifələrində dünya ədəbiyyatının görkəmli simalarının yaradıcılığına yer ayırıb.

“Amerikanın yaşıl binalar təcrübəsi”

Yuta Universitetinin professoru AzMİU-da

ABŞ Dövlət Departamentinin “Fulbright” proqramı çərçivəsində amerikalı mütəxəssis Karolin Lavoie yeni tədris ilində Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin (AzMİU) Memarlıq fakültəsində fəaliyyətə başlayıb.

AzMİU-dan bildirilib ki, ABS-nin Yuta Dövlət Universitetinin Landsaft memarlığı və ətraf mühitin planlaşdırılması departamentinin professoru Karolin Lavoie Memarlıq layihələndirməsi və şəhərsalma kafedrasına təhkim olunub. Fakültənin müəllim və tələbələrinə “Amerikanın yaşıl binalar təcrübəsi” mövzusunda dərslər, seminarlar, vörkşoplar və ustad dərsləri keçən mütəxəssis özünün bilik və bacarıqlarını onlarla bölüşür, təmsil etdiyi universitetdə həyata keçirilən layihələr haqqında detallı elmi-metodik məlumatlar verir.

Azərbaycan tarixi abidələrinin tanınılması məqsədilə amerikalı mütəxəssisin Qobustan və “Ateşgah məbədi” qoruqlarına səfəri təşkil edilib. O, həmçinin “Qala” qoruğunda tələbələrle birgə vörkşop keçirib.

Humanitar-ictimai fikrimizin görkəmli nümayəndəsi, Əməkdar elm xadimi, filologiya elmləri doktoru, professor Fəridə Vəlixanova (1935-2023) bu günlərdə (4 sentyabr) 88 yaşında dünyasını dəyişdi. O, Azərbaycan və Rusiyada deyil, həm də Avropanın bir sıra ölkəsində tanınan ziyalıları-mızdan idi. Onun ədəbiyyatşünaslıq elmimizin zənginləşməsində müstəsna xidmətləri olub. Fəridə xanım Bakıdakı 132 saylı məktəbi qızıl medalla bitirmiş, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetində və SSRİ EA (hazırda Rusiya) M.Qorki adına Dünya Ədəbiyyatı İnstitutunun aspiranturasında təhsil almışdı.

Ədəbiyyatşünas-alim 1982-ci ildə AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Bədii tərcümənin nəzəriyyəsi, tarixi və təcrübəsi şöbəsini təşkil etmişdi. “Səməd Vurğun poeziyasının rus tərcümələri”, “Azərbaycan ədəbiyyatının beynəlmillət üfqləri”, “Azərbaycanın tərcümə tarixi” və s. monoqrafiyalarını çap etdirmişdi. Görkəmli tədqiqatçı Ədəbiyyat İnstitutunun XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin baş elmi işçisi idi.

Professor Fəridə Vəlixovananın tədqiqatları milli filologiyamızla bərabər, tarixi-müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq, habelə Şərq və Qərb konteksti ilə möhkəm bağlı olub. Onun ədəbi əlaqələr və müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq sahəsində mühüm uğurları elm aləminə yaxşı məlumdur. Təsəffüf deyil ki, elmi əsərləri, habelə, tərcümə nəzəriyyəsi və tarixinə aid kitabları Avropa kitabxanalarında da saxlanılır.

Fəridə xanımın “Səməd Vurğun rus dilində birinci Azərbaycan poeziyası antologiyasında” adlı monoqrafiyası müasir ədəbiyyatımızın xaricə öyrənilməsi və təbliği, S.Vurğunun tərcümə yaradıcılığının tarixi və rusca nəşrləri, realist tərcümə məktəbinin prinsiplərinə həsr olunmuşdu. Monoqrafiya ədəbi-elmi qaynaqlar və zəngin arxiv materialları əsasında Azərbaycan və rus oxucularına çatdırılmışdı.

F.Vəlixanova tərcümə sənətində orijinal, milli dili bilmək və milli simanı dərinlən tanımağın tərəfdarı idi. O hesab edirdi ki, faydalı tərcümə üçün gerek məqalə və xatirələr, monoqrafiyalar da öyrənilsin, obyekt və predmet dərinlən qavranılsın, sonra tərcüməyə başlanılsın. Tərcümə nəzəriyyəçisi onu da bildirirdi ki, əvvəlcə sətri tərcüməyə çevirib, sonra poetik tərcümə etmək işin xeyrinə olur.

Alimə görə tərcümədə vəznin, qafiyənin saxlanılmasının obyektiv və subyektiv əsasları olmalıdır. Poeziyada bədii forma gözəlliyi mənəvi qüvvətdən doğmalıdır. Vacib məsələ şairin zəruri səsi, orijinalda əksini tapmış bədii gerçəkliyin yenidən canlandırılmasıdır. Orijinalın dilini, orijinalda ifadə olunmuş ger-

Həyatda və elmdə izi qaldı...

çəkliyi və öz dilini gözəl bilməklə uğurlu tərcümə əldə etmək olar. Bədii tərcümənin Q.Qaçeqiladze, S.Marşak, P.Antokolski, M.Rilski, B.Pasternak, N.Qumilyov, I.Dyakonov, V.Bryusov, E.Etkind kimi nəzəriyyəçiləri tərcüməçilik sənətinin əsasları haqqında qiymətli fikirlər söyləmişdi. F.Vəlixanova mühakimə və təhlillərində ənənə və varisiyi gözleməklə sələflərinə hörmətlə yanaşmış, onların mühüm elmi-nəzəri müddəalarını inkişaf etdirmişdi. Alim təqdir edirdi ki, H.Cavid, M.Müşfiq, S.Vurğun, Ə.Cavad, A.Axmatovala, K.Çukovski, T.Qnediq, V.Markov, L.Eydlin, N.Rikova, A.Adalıs, V.Rojdestvenski öz fəaliyyətində poetik əməklə elmi-filoloji əməyi birləşdirirdilər. Bu mənada bədii yaradıcılıq, xüsusilə poeziya sənətkarın şəxsiyyəti, dünyagörüşü ilə möhkəm bağlı olur. Poeziyada mövcud lirik qəhrəman, əslində, sənətkarın şəxsiyyəti ilə onun estetik idealının vəhdətindən yaranır.

Müəllifin bir nəzəri fikri də əhəmiyyətlidir ki, qohum dillərdə (türk dillərində) fonetik quruluşu eyni olan xalqların poeziyasında tərcümə zamanı vəznə saxlamaq vacibdir. Ona görə ki, burada vəznə sadəcə ölçü deyil, orijinalın bədii formasını, milli təfəkkür səviyyəsini göstərən daha geniş anlayışdır. Özbək və Azərbaycan xalqlarının mədəniyyət və ədəbiyyatı bir-birinə yaxın olduğundan tərcümə zamanı vəznə saxlamaq vacibdir.

Məsələn, Maqşud Şeyxzadə poeziyasını Azərbaycan dilinə tərcümə edəndə onun əruzunu heca vəznə ilə əvəz etməyə haqqımız yoxdur. Lakin S.Vurğun “Leyli və Məcnun” poemasının farsca yazıldığını nəzərə alıb onun əruzunu 11-lik hecadə səsləndirməyi vacib bilirdi.

F.Vəlixovananın “Akademik Vasili Vladimiroviç Bartold Azərbaycan mədəniyyəti tarixinin hüduqlarında” adlı monoqrafiyası görkəmli rus şərqşünası, tarixçi və etnoqrafının həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuşdu. Bu qiymətli kitab alimin tədqiqatlarının aktuallığı, elmi yeniliyi, müasirliyi, tarixi əhəmiyyəti türkölogiya elminə verdiyi nailiyyətlərlə səciyyəvidir. Müəllif şərqşünas-alimin elmi irsinə yanaşmasında tarixi-müqayisəli tədqiqat metodu imkanlarına əsaslanırdı.

O, mənəvi potensialı akademik V.Bartoldun Azərbaycan və Türkiyədə ali təhsil ocaqlarında oxuduğu müəhazirə mətnlərindən alırdı. V.Bartold 1924-cü ildə ADU-nun Şərq fakültəsində müəhazirələr oxumuşdu. Azərbaycan Tədqiq və Təbabə Cəmiyyətinin Tarix-etnoqrafiya şöbəsi “Müsəlman dünyasının tarixində Xəzəryanı vilayətlərin yeri” adlı həmin mətnləri (cəmi 20 müəhazirə) müqəddimə ilə birlikdə çap etdirmişdi.

Əməkdar elm xadimi F.Vəlixanova V.Bartoldun tarixi və yazıçı (filoloq) kimi fərdiyyəti üzərində də geniş dayanmışdı. O, ədəbiyyat və mədəniyyətin tarixi rolundan danışarkən Nizami, Nəsimi, Füzuli, Hadi, Sabir, S.Ə.Şirvani, C.Məmmədquluzadə, Puşkin, Tolstoy, Dostoyevski və Çexov kimi sənətkarların cəmiyyət üçün mədəni-tarixi xidmətlərini nümunə göstərirdi. Qeyd edirdi ki, K.Paustovskiyə deyiləndə ki, almanların böyük ədəbiyyatı olmasına baxmayaraq, bu ədəbiyyat faşizmin gəlişinə mane ola bilməmişdi. O isə cavabında bildirmişdi ki, “alman ədəbiyyatı olmasaydı, faşizm qalib gələrdi”.

Akademik V.Bartold qədim türk köçəriləri tarixinin ən yaxşı bilicisi olub. O, elmi-pedaqoji fəaliyyətində ərəb və İslam tarixinə böyük yer ayırıb. İslamla bağlı əsərlərində “rus elmində ilk dəfə olaraq İslam dini tarixinə dair mühüm məsələlərə orijinal şərhlər verib”.

Sovet dövründə V.Bartold Rusiya EA Şərqşünaslar komissiyasının daimi nümayəndəsi, Türkölogiya İnstitutunun direktoru, “İran” jurnalı və digər nəşrlərin redaktoru olub. Şərqşünas alim ittifaq ərəblərlərinin Şərq tarixi kafedraları, elmi kitabxanaları, əlyazma fondları və muzeylərinin yaradılmasında böyük xidmətlər göstərib. Bu baxımdan onun “Taciklər” (1925), “Qırğızlar” (1927) əsərləri də diqqətəlayiqdir.

Orta Asiya xalqlarının tarix və etnoqrafiyasının məşhur bilicisi olan akademik V.Bartold 1926-cı ildə İstanbul Universitetində Orta Asyanın türk xalqlarının tarixindən bəhs edən 12 müəhazirədən ibarət vəsait hazırlamış və onu 1927-ci ildə türk, 1935-ci ildə alman, 1945-ci ildə fransız dillərinə tərcümə etdirmişdi.

V.Bartoldun “Türküstan monqol işğalları dövründə” (1928) əsəri ingilis dilinə tərcümə olunmuş və Londonda nəşr edilmişdi. Alimin 1927-ci ildə “Türküstan dostları, tələbələri və pərəstişkarları” adlı məcmuəsi çapdan çıxmışdı. Burada onun tarix, arxeologiya, antropologiya, etnoqrafiya, filologiya, iqtisadiyyat və bibliografiya sahələrinə dair yazıları yer almışdı.

Fəridə xanım V.Bartoldun “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı sahəsində tədqiqatı üzərində ətraflı dayanmışdı. Göstərmişdi ki, əsər ilk dəfə rus dilinə bu görkəmli alim tərəfindən tərcümə edilmişdi. V.Bartold “Türk eposu və Qafqaz” (1930) adlı məqaləsində əhəmiyyətli elmi müddəalar irəli sürmüş və dastanın Drezden əlyazmasını yenidən yazıya almışdı.

1894-1904-cü illərdə V.Bartold “Qorqud kitabı”nın 4 hissəsini rus dilinə çevirmiş və orijinal ilə birlikdə nəşr etdirmişdi. 1922-ci ildə Ümumdünya ədəbiyyatı kitabxanası üçün kitabların tərcüməsini başa çatdırmış, geniş ön sözə çapa hazırlamış, lakin nəşriyyat bağlandıqından çapı baş tutmamışdı. SSRİ EA-nın arxivində saxlanılan əlyazma akademik H.Araslı və professor M.Təhməsinin redaktəsi ilə 1950-ci ildə Azərbaycan SSR EA-nın nəşriyyatında çap olunmuşdu. Həmin nəşrdə V.Bartoldun qeydlərinə bəzi düzəlişlər edilmiş, hətta tərcümə mətninin içində belə qeyd-şərtsiz özünə yer almışdı.

Professor F.Vəlixanova göstərdirdi ki, V.Bartold “Dədə Qorqud”un ilk tərcüməsini orijinalı ilə birlikdə 1894-cü ildə “İmperatorun Arxeologiya Cəmiyyəti Şərq bölməsinin qeydləri”ndə nəşr etdirmişdi. Nəşrin böyük elmi-tarixi dəyəridən, tərcümənin keyfiyyətindən, mənbəşünaslıq və mətnşünaslıq əhəmiyyətindən bəhs edən Fəridə xanım yazırdı: “Azərbaycan xalqının tarixi-mədəni keçmişinə geniş differensial baxış akademik V.V.Bartoldun “Kitabi-Dədə Qorqud” kimi böyük xalq eposunun üzə çıxarılması, onun şərhli və sistemləşdirilməsinə gətirib çıxarıb”.

F.Vəlixanova monoqrafiyasında Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi, Azərbaycan əlifbasının tarixi taleyi, yazı dilinin itirilməsi, ərəb və fars dillərinin yazılı ədəbiyyata gəlişi və milli mədəniyyətə təsiri barədə akademik V.Bartolda istinadla söz açmışdı...

Fəridə Ağaalı qızı Vəlixanova sadə, səmimi və mehribanlıq, həm də Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elminin inkişafına verdiyi mühüm töhfələrlə qəlblərdə əbədi yaşayacaq. Ruhunu şad olsun.

Əlizadə Əsgərli
AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru

Kim istəməz ki? Bu, bir növ, əbədiyaşarlıq arzusu kimi də anlaşıla bilər. Eh, həyat bütün ağır və əzabları ilə bizi nə qədər yorub, arada özündən nə qədər küsdürsə də, bizim ona əbədi sevdamız tükənmir.

“Yaşamaq çətin və gözəl sənətdir” deyib hansısa müdrik. Bunu səhnə, sənət adamları bir başqa tərzdə ifadəyə can atırlar həmişə. Sağlam, gənc və səhnədə qalmaq kimi. Amma həyat öz hökümünü verir və o, bizi istədiyi kimi idarə edir. Sonda qalib və ya məğlub tərəflər bəlli olmasa da...

Onu bundan illər əvvəl səhnədə, daha doğrusu, şırma arxasında, canlandırdığı personajların “cism”i və “ruhu”nda görmüşdüm. Qaməti, şaqraq səsi, açıq-qonur gözləri ilə bir başqa həyatsevarlıyı vardı. Bütün ömrünü teatra həsr etmək, özü də o teatrın binəsi qoyulandan onun səhnəsində hər gün bir qəhrəmana, bir personaja, bir rekvizite çevrilmək sizə asan gəlməsin.

Gəncədə olarkən, daha doğrusu, Xəndəvər Kukla Teatrına çatır-çatmaz “Xudayət müəllim gözə dəymir. Yəqin yəna, Allah bilir, hansı kuklasını bağrına basıb əzizləyir, onu yeni tamaşaçıları ilə görüşə hazırlayır” deyib gülümsündüm.

Üzündən təbəssümünü heç vaxt əskik etməyən teatrın direktoru Fərmail Paşayevin gözləri yaz buludu kimi dolub-boşaldı və boğazında duyulənən qəhərlə “Xudayət müəllim xəstədir, artıq səhnəyə çıxmır” deyib köks ötürdü. Bir neçə saniyə ikimiz də susduq. Təqəddü yaş 65-ə çatanda teatrdan getmək əndişəsi ilə yaşayıb zamanla mücadilə aparan sənət fədaisinin ömrün 63-cü payızında səhnə ilə belə gərəsiz və ixtiyarsız vidalaşması ürəyimi göynətdi. Bu yerdə onsuz yetimlənən kuklaları, hər birinə bir fərd kimi yanaşdığı cansız qəhrəmanları gözlərim önündə dayandı. Sonra onlara acıgım tutdu. Niyə? Axı, onları hərəkətə gətirən, can, ruh, dil-ağız, ömür, nəfəs verən adamlar qocalıb, xəstələnib ... səhnədən getsələr də, kuklalar teatr binalarının rekvizit səxlərinəki asılqanlarında özlərinin “kukla kimi qocalmaq” səfəllərini sürürlər...

Xudayət Məmməd oğlu Əsgərov 1960-cı il fevralın 14-də Gəncə şəhərində anadan olub. Musiqi məktəbinin tar sinfini və Gəncə İnşaat Texnikumunu bitirib. Təhsil aldığı illərdə şəhərdəki “İnşaatçılar” Mədəniyyət sarayının “Gənclik” xalq teatrında həvəskar aktyor kimi fəaliyyət göstərmiş. 1981-1986-cı illərdə Gəncə Dövlət Dram Teatrında səhnə məşinisti kimi çalışıb. 1986-cı ildən – yeni Gəncə Dövlət Kukla Teatrı yaranandan orada aktyor kimi çalışıb.

Bu teatrın səhnəsində onlarla tamaşada müxtəlif səpkili rollar oynayıb, bir neçə səhnə işinə quruluş verib. “Meşə çaqqalsız olmaz”, “Pinokkionun sərgüzəştləri”, “Tənbel Əhməd”, “Xoruzun hikkəsi”, “Dəli Domrul”, “Şeytanın dostu” kimi tamaşalar onun quruluşçu rejissor kimi istedad və bacarığının təzahürleridir. Bir sıra beynəlxalq kukla teatrları festivallarında ölkəmizi layiqincə təmsil edib. 2006-cı ildə Prezident mükafatına, 2013-cü ildə isə “Əməkdar artist” fəxri adına layiq görülmüş.

Kukla kimi qocalıq...

...Bakıdan həmkarların gəldiyini eşidən kimi evdəkilərə göz açmağa imkan verməyib ki, bəs məni də aparın, dostlarım uzaq yoldan gəliblər, onların görüşünə getməsəm, eyib olar.

Fərmail müəllim cansıxıcı sükutu pozub bir az aralıda dayanan maşına sarı yüyürdü. Sonra teatrın həyatında toplaşan gənclərə “Uşaqlar, görün kim gəlib” deyib qəhrəmanımı göstərdi. Aylardır görmədiyi həmkarlarını, həsrət qaldığı doğma teatrını yaddaşına əbədi həkk etmiş kimi gözlərini daha iri açan qocaman kuklaçı, Əməkdar artist Xudayət Əsgərov gülümsünərək titrək əllərini dodaqlarına aparıb, hər kəsə təşəkkürünü öpüşləri ilə ifadəyə çalışdı.

Sevinə-sevinə “Ora, zala aparın” deyib az qala quş tək uçacaqmış kimi əllərini yana açdı.

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının gənclərə sənət sovgatı olan “Melisa” tamaşasını, həmkarlarının ifalarını, canlı plan və kukla oyunlarını ilk dəfə görmüş kimi həyəcanla izlədi. Bir saatdan çox çəkən tamaşa müddətində diqqəti bir an belə səhnədən yayınmadı. Vallah, lap məəttəl qaldım. İnsanın kuklaya, teatra, səhnəyə bu boyda məhəbbətindəki hikmət, məntiq, məram, nə qədər çalışsam da, mənə tam mənasında məlum olmadı.

O, tamaşağa, mənə ona baxırdım. Personajlar, səhnələr, işıq və musiqilər dəyişdikcə əllərini ona uyğun hərəkət etdirir, sanki özü səhnədəymiş kimi ritmi və tərzini əl və ağız hərəkətləri ilə ifadə edirdi. Bəzən gözlərini qıyıb diqqətlə hansısa detallı nəzərdən keçirdikdən sonra məmnun təbəssümlə baş barmağını qaldırıb səhnədəkilərə “əla” işarəsini verirdi.

Tamaşa bitdi, uşaqların alqış və qəhqəhələrindən, şıltaq çıxır-bağırılardan sonra salonda yalnız hər iki teatrın heyəti qaldı.

Fürsətdən istifadə edib ona yanaşdım. Bir-iki dəqiqəlik fikir mübadiləsi elədik. Özünəməxsus təhlil verdi, tamaşa haqqında fikirlərini dedi. Onu prosesə qaytarmaq cəhdim kimi “Bəs siz necə edərdiniz” sualını verdim. Bir himnə bəndimiş kimi tələm-tələsik nəyi necə “edərdim”lərini dedi. Elə həvəs və həyəcana danışırdı ki, sözünü kəsmək mümkün deyildi. Necə oldusa, peşə dövrümün ən uğursuz və amansız sualı çıxıdı ağzımdan. Ondan səhnə üçün nə qədər darıxdığını xəbər aldım.

Kaş, kaş heç bu fikrə düşməzdim. Hönkürtü qarışıq fəryad ayaqlarımı yerdən kəsdi. Başımı bulaya-bulaya “Darıxmaq nədir, ürəyim partlayır. Dəli oluram. Çarəm olsa, o səhnədə son nəfəsimi verərəm” deyib taqətdən düşən əllərini yuxarı qaldırdı. Və “Qərqi-dəryayi-qəm oldum, ey Xudaya, dədə yet, Qüssədən gültək saraldım, ey Xuda, fəryadə yet...” (Mir Möhsün Nəvvabın qəzəliymiş, sonradan öyrəndim) deyib inildədi.

Kor-peşman kömək üçün ətrafıma boylandım. Dilim-dodağım quruduğundan ona təsəlli də verə bilmədim. Səsinə illərdir bir səhnəni bölüşdüyü həmkarları gəldi, onu dövrəyə alıb ən arzuladığı mənzərəni yaratdılar: səhnədəymiş kimi gurultulu, sürəkli alqışladılar. Tez günahımı yumaq üçün tamaşaçılardan birinin mənə verdiyi bir dəstə payız çiçəyini ona uzadıb “Aktyorun qucağı çiçəklə dolmalıdır” dedim. Zoraki gülümsədim. Təzəim edirmiş kimi əllərini sinəsinə apardı...

Bələ qərara gəldik ki, o, tez bir zamanda sağalaraq səhnəyə çıxıb, ən sevdiyi tamaşalarından birini oynayacaq. Mən də mütləq gedib izləyəcəm. Üstəlik, bir yazı da yazacam. Görək, hələ kim sözünün üstündə duracaq?...
Həmidə Nizamiqızı

şeyrlər”, “Biblioqarafiya” və “Qəzetlərdə və jurnallarda çap olunan digər yazılar” adlı dörd bölmə üzrə qruplaşdırılıb. Birinci bölmədə İlyas Əfəndiyev, Məmməd Rahim, Mehdi Hüseyn, Cabir Novruz, Xəlil Rza, Söhrəb Tahir, Bəxtiyar Vahabzadə, Nəriman Həsənzadə, İmamverdi Əbilov, Cəfər Xəndan, Yusif Seyidov, Hökümə Billuri, Sabir Rüstəmxanlı və digər ədəbiyyat, elm və mədəniyyət adamları, mətbuat nümayəndələrinin şair haqqında məqalələri verilib.

İkinci bölmədə Süleyman Rüstəm, Adil Babayev, Məmməd Araz, Əliəğa Kürçaylı, Qabıl, N.Həsənzadə, Aşıq Hüseyn Cavan, Müzəffər Şükür və başqa şairlərin Əli Tudəyə həsr olunan şeirləri yer alıb. Növbəti bölmədə müəllifin kiril, eski (ərəb qrafikalı Azərbaycan əlifbası) və latın əlifbası ilə çap olunmuş kitablarının siyahısı, o cümlədən poema və şeirlərinin yer aldığı 20 cildliyin bibliografik göstəriciləri təqdim edilir. Sonuncu bölmədə isə Əli Tudənin həyat və yaradıcılığı haqqında “Kommunist”, “Ədəbiyyat və incəsənət”, “Bakı”, “Azərbaycan gəncləri”, “Azərbaycan müəllimi”, “Mühacir”, “Mədəniyyət”, “525-ci qəzet”, “Xalq qəzeti” və digər qəzetlərdə, eləcə də “Azərbaycan”, “Ulduz” və s. jurnallarda dərc olunan müxtəlif səpkili yazıların bibliografik göstəriciləri verilib.

Qeyd edək ki, şairin 100 illiyi münasibətilə bundan əvvəl “Mən nə getirdim” və “Bakının işıqları” kitabları Təbrizdəki “Azərbaycan” nəşriyyatında əski əlifba ilə çap olunub. Kitablara gənc yazar və tərcüməçi Əli Aslanı tərəfindən tərtib edilib. O, həmçinin 100 illik münasibətilə şairin “Təbriz yolu”, “Araz üstə palıd” kitablarını və xatirələrini də çapa hazırlayıb.

F.Yunisli

Xatirə təqvim

11–13 oktyabr

Azərbaycan

11 oktyabr 1919 – Əməkdar artist Əyyub Cəfər oğlu Məmmədov (1919-1978) Naxçıvanda doğulub. Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrının aktyoru olub.

11 oktyabr 1938 – Yazıçı-jurnalist, tərcüməçi Emil Güləli oğlu Ağayev (1938-2016) Qazaxıstanın Çimkənd şəhərində doğulub. “Qara gölün cəngavərləri” bədii filminin, sənədi filmlərin ssenari müəllifidir.

11 oktyabr 1983 – Xalq yazıçısı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Süleyman Hüseyn oğlu Rəhimov (22.3.1900 – 1983) vəfat edib. Əsərləri: “Şamo”, “Ağbulaq dağlarında”, “Mehman”, “Qafqaz qartalı” və s. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri olub.

12 oktyabr 1938 – Tanınmış kinooperator Şərif İsmayıl oğlu Şərifov (1938 – 26.9.2007) Bakıda anadan olub. Filmləri: “Yol əhvalatı”, “Əzablı yollar”, “Şir evdən gəldi”, “Qərib cinlər diyarında” və s.

12 oktyabr 1974 – Əməkdar incəsənət xadimi, kamança ifaçısı, bəstəkar Qılman Balaməmməd oğlu Salahov (16.3.1906 – 1974) vəfat edib. Azərbaycan Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblının rəhbəri olub.

12 oktyabr 1990 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, aşiq Mikayıl Cabbar oğlu Azafli (Zeynalov, 21.3.1924 – 1990) vəfat edib. “Azafli dübeyti”, “Azafli gözəlləməsi”, “Azafli gəraylısı” kimi aşiq havalarının müəllifidir.

12 oktyabr 2021 – Prezident İlham Əliyev Xalq rəssamı, milli xalça sənətinin görkəmli nümayəndəsi Kamil Əliyevin 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

13 oktyabr 1918 – Əməkdar incəsənət xadimi, rəssam Lətif Əbdübağlı oğlu Feyzullayev (1918-1987) anadan olub. Abşeron təbiətinin koloriti, Xəzər neftçiləri ilə bağlı maraqlı əsərlərin müəllifidir.

13 oktyabr 1938 – Əməkdar artist Hamlet Ağadadaş oğlu Qurbanov (1938 – 15.11.1995) anadan olub. Akademik Milli Dram Teatrında çalışıb, filmlərdə (“Dədə Qorqud”, “O dünyadan salam” və s.), televiziya tamaşalarında yaddaqaalan obrazlar yaradıb.

13 oktyabr 1940 – Bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Rəşid Şəfəq (Rəşid Camal oğlu Əliyev; 1940 – 24.8.2017) Bakıda anadan olub. “Bir saatlıq xəlifəlik”, “Baş tutmayan hiylə” operet-talarının, uşaqlar üçün musiqili səhnə əsərlərinin (“Tülkü, tülkü, tünbəki...”), mahnıların müəllifidir.

13 oktyabr 1940 – Əməkdar incəsənət xadimi, kinoşünas İmran Musa oğlu Xəlilov (1940 – 18.7.2000) anadan olub. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində dərslər deyib.

13 oktyabr 1967 – Tanınmış aktyor, teatr xadimi İbrahim Hüseyn oğlu İsfahanlı (Hüseynzadə; 1897-1967) vəfat edib. Tiflis Azərbaycan Dram Teatrının baş rejissoru olub, Gürcüstanın Xalq artisti adına layiq görülmüş. “Böyük dayaq” filmində (Yarməmməd) çəkilib.

13 oktyabr 1974 – Azərbaycan təsviri sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Səttar Bəhlul oğlu Bəhlulzadə (15.12.1909 – 1974) vəfat edib. Əsərləri müxtəlif xarici muzeylərin eksponatları sırasındadır.

13 oktyabr 1999 – Prezident Heydər Əliyevin iştirakı ilə Cəlil Məmmədquluzadənin Naxçıvan şəhərindəki ev-muzeyinin açılış mərasimi keçirilib.

Dünya

11 oktyabr 1885 – Fransız yazıçısı, şair və dramaturq, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1952) laureatı Fransua Moriak (François Mauriac; 1885-1970) anadan olub. “Məhəbbət səhrası”, “İlan yığnağı”, “İsanın həyatı”, “Quzu” romanları, “Asmodey” pyesi və s. əsərlərin müəllifidir.

12 oktyabr 1896 – İtalyan şairi, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1975) laureatı Eugenio Montale (Eugenio Montale; 1896-1981) anadan olub.

12 oktyabr 1924 – Fransız yazıçısı, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1921) laureatı Anatol Frans (Anatole France, əsl adı François-Anatole Thibault; 16.4.1844 – 1924) vəfat edib. Əsərləri: “Müasir tarix” silsilə romanları, “Mələklərin üsyanı”, “Pinqvinlər adası” və s.

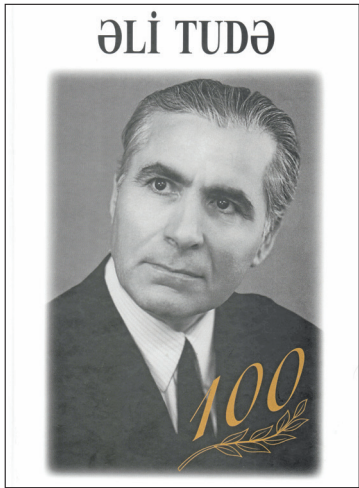
12 oktyabr 1935 – İtalyan opera müğənnisi Luçano Pavarotti (Luciano Pavarotti; 1935 – 6.9.2007) anadan olub.

13 oktyabr 1934 – Rus aktyoru Saveli Kramarov (1934-1995) anadan olub. Filmləri: “Uğur cəntimənləri”, “Ələkeçməz qisasçılar”, “İvan Vasilyeviç peşəsini dəyişir” və s.

Hazırladı: V.Orxan

Vətən istəyən şair...

Əli Tudənin 100 illiyinə həsr olunan kitab işıq üzütü görüb

Gələnin yanvarında görkəmli şair, Əməkdar incəsənət xadimi, “Şöhrət zirvəsinə qalxmaq istəyən Millətin nərdivan etməsin gərəki” düşüncəli Əli Tudənin Əli Qulu oğlu Cavadzadə; 1924-1996) anadan olmasının 100 illiyi tamam olacaq.

Cənubi Azərbaycanın Ərdəbil bölgəsində dünyaya göz açan şair ömrü boyu bütöv və azad Azərbaycan arzusu ilə yaşayıb. Eyni zamanda yaradıcılığı ilə xalqın çoxəsrlik birlik amalının alovunu sönməyə qoymayıb. 50 il öz vətəninə siyasi mühacir kimi yaşayıb, SSRİ pasportundan imtina edib...

Şairin qarşıdan gələnin yubileyi ilə ərəfəsində “Əli Tudə – 100” adlı kitab çapdan çıxıb. Qələm sahibinin oğlu Natiq Cavadzadənin böyük zəhmət sərf edərək ərsəyə gətirdiyi 608 səhifədən ibarət kitab “Azər-nəşr”də işıq üzütü görüb. Kitabda məlumatlar “Yazılar, fikirlər, sənədlər”, “Həsr olunan

Sazbəndlilik sənəti və sazbəndlər haqqında kitab nəşr olunub

“Ozan Dünyası” Aşıq Yaradıcılığının Təbliği İctimai Birliyi Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı ilə “Sazbəndlilik sənəti və sazbəndlər” adlı kitab ərsəyə gətirib. Kitab aşıq sənətinin və bu sənətə bağlı olan instrumental ifaçılığın inkişafında mühüm rol oynayan sazbəndlilik sənətinə və sazbəndlərə həsr olunub.

Layihə barədə məlumat verən ictimai birliyin sədri Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbioğlu bildirib ki, sazbəndliliyin tarixi elə sazin, aşıq sənətinin tarixi qədr qədimdir. Zaman-zaman bir sənət sahəsi kimi sazbəndlilik də inkişaf edib, ustad sazbəndlər tərəfindən saz bir musiqi aləti kimi daha da təkmilləşdirilib. Bu, özünəməxsus incelikləri olan, sazbənddən peşəkarlıqla yanaşı, aşıq sənətinə, bütövlükdə mədəniyyətimizə dair zəngin bilik və geniş dünyagörüşü tələb edən spesifik bir sənət sahəsidir. “Təəssüflər olsun ki, indiyədək aşıq sənəti və ayrı-ayrı ustad aşıqlarla bağlı çoxsaylı tədqiqatlar aparılsa da, sazbəndlilik və sazbəndlər, demək olar ki, diqqətdən kənarda qalıb. Qədim sə-

nət sahəsi kimi, sazbəndliliyə və sazbəndlərə diqqətin artırılması, bu sənətin tədqiq və təbliği olunması bu gün olduqca vacibdir”, – deyir o əlavə edib.

Musa Nəbioğlunun tərtib etdiyi kitab iki hissədən ibarətdir. Birinci hissədə sazbəndlilik bir sənət sahəsi kimi diqqətə çatdırılıb, onun incelikləri araşdırılır. İkinci hissə isə sazbəndlərə həsr olunub və burada ayrı-ayrı sənətkarlar haqqında qısa məlumat verilib.

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, Əməkdar elm xadimi, professor Məhərrəm Qasımlı kitabı

ön söz yazıb.

Kitabın elmi redaktoru ADPU-nun prorektoru, filologiya üzrə elmlər doktoru professor Mahirə Hüseynova, elmi məsləhətçi Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri professor Məhərrəm Qasımlı, rəyçilər filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Elxan Məmmədli və ADPU-nun Ədəbiyyat kafedrasının müdiri dosent Rəziz Məmmədliyə.

Kitabdan folklor və musiqi araşdırıcıları, aşıq sənəti üzrə təhsil alan bakalavr və magistrlər, eləcə də gənş ictimaiyyət faydalana bilər.

Xəttatlıq sənəti sərgisi

Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində “TurkicWorld” və “Alport Baku”nun dəstəyi ilə Türkiyənin “Albayrak Group” şirkəti və “Trend” informasiya agentliyi tərəfindən təşkil olunan xəttatlıq sənəti sərgisi açılıb.

Xəttatlıq (kal-liqrafiya) sənəti İslam sivilizasiyasının zəngin mədəni irsinin bir hissəsidir və ənənəvi sənətlər arasında unikal yerini bu vaxta qədər qoruyub saxlayır. Kalliqrafiya mükəmməlliyin ən yüksək dərəcəsinə çatdırılmış söz təsviyyət sənətidir. Bu sənət yüzilliklər ərzində ustadlardan şagirdlərə ötürülüb.

“Albayrak Group” şirkəti təxminən on il ərzində dünya platformalarında təqdim olunan bir sıra mədəni layihələr həyata keçirir. Bələ layihələrdən biri işləri hər il müxtəlif ölkələrdə nümayiş olunan xəttatlıq sənətinin təcrübəli ustalarını və gənc həvəskarları birləşdirir.

Milli İncəsənət Muzeyində xəttatlıq sənəti sərgisi oktyabrın 6-dan 15-dək ziyarət üçün açıqdır. Ekspozisiyada 40-dan çox əsər təqdim olunub.

Kəlağayıya həsr olunmuş ədəbi-bədii gecə

QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Mir-varid Dilbazi Poeziya Məclisi” İctimai Birliyinin həyata keçirdiyi “Kəlağayı əlvən qıyqac” layihəsi çərçivəsində Qazax şəhərindəki Ədəbiyyat muzeyində ədəbi-bədii gecə təşkil edilib.

İctimai birliyin sədri şair-publisist Güllü Eldar Tomarlı çıxış edərək layihə haqqında məlumat verib. Tədbirdə Qazax Rayon İcra Hakimiyyəti İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Gulayə Həsənova, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Qazax zona şöbəsinin sədri Əməkdar incəsənət xadimi, şair Barat Vüsal, ictimai birliyin sədr müavini Vüsal Sehranoğlu və digərləri çıxış ediblər. Bildirilib ki, layihə kəlağayı-nı xüsusilə gənclər arasında populyarlığının artmasına, bu sənətin təbliğinə xidmət edəcək.

Ədəbi-bədii gecədə gənc aşıqların ifaları səslənib. Layihə çərçivəsində Bakı, Şəki və İsmayılıda da kəlağaydan bəhs edən ədəbi-bədii gecələrin keçirilməsi və kəlağayı haqqında kitabın nəşri nəzərdə tutulub.

“Nəsillərin rəng dünyası”

Vyanadakı Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində Toğrul və Əsmər Nərimanbəyovların əsərləri nümayiş olunur

Oktyabrın 5-də Vyanada-kı Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində (AMM) dünyaca məşhur azərbaycanlı rəssam Toğrul Nərimanbəyovun və qızı Əsmər Nərimanbəyovanın əsərlərindən ibarət “Nəsillərin rəng dünyası” adlı sərgi açılıb.

AMM-in rəhbəri Leyla Qasimova açılış nitində Toğrul Nərimanbəyovun həyat və yaradıcılığı barədə danışib. Bildirilib ki, XX əsr Azərbaycan rəngkarlıq sənətinin ən tanınmış nümayəndələrindən olan Toğrul Nərimanbəyov əsərlərində doğma vətəninə təənnüm edib, xalq nağıllarımız, qədim Bakı və digər motivləri əks etdirən möhtəşəm tablolar yaradıb.

edilib ki, onun yaradıcılığına qiymət verərək ilk olaraq böyüyüb boya-başa çatdığı mühitə nəzər salmaq lazımdır.

Ə.Nərimanbəyova sərginin təşkilinə görə Mədəniyyət Mərkəzinə minnətdarlığını bildirib, öz kolleksiyalarındakı əsərləri bu

Qeyd edək ki, “Nəsillərin rəng dünyası” sərgisi Avstriya Teleradiosunun (ORF) təşəbbüsü ilə təşkil edilən ənənəvi “Muzeylərin uzun gecəsi” layihəsi çərçivəsində oktyabrın 7-dək geniş ictimaiyyət üçün açıq olub. Mərkəzin əməkdaşları seyrçilər üçün alman və ingilis dillərində ekskursiyalar təşkil edib, sərgidəki əsərlər və müəlliflər barədə ətraflı məlumat veriblər.

Bu il 23-cü dəfə keçirilən “Muzeylərin uzun gecəsi”ndə Avstriyadakı 700-dək muzey və qalereya iştirak edib. Məqsəd insanların muzey, qalereya və sərgi salonlarına olan marağını artırmaq və mövcud sərgi və kolleksiyaları ictimaiyyətə tanıtmadır.

Vyanadakı AMM kollektivi də uşaqlar üçün xüsusi proqram hazırlayıb və bir ilke imza atıb. Görkəmli Azərbaycan ədibi Abdulla Şaiqın müəllifi olduğu “Tıq-tıq xanımın nağılı” əsəsin-

Diqqətə çatdırılıb ki, sərgidə Toğrul Nərimanbəyovun yaradıcılığının müxtəlif dövrlərində ərsəyə gələn əsərləri yer alıb. Şəxsi kolleksiyalarda saxlanılan əsərlər ilk dəfə geniş ictimaiyyətə təqdim olunur.

L.Qasimova çıxışında Əməkdar rəssam Əsmər Nərimanbəyovanın müasir Azərbaycan rəngkarlıq sənətində tutduğu yer barədə də danışib. Qeyd

SSRİ və Azərbaycanın Dövlət mükafatları laureatı, Xalq rəssamı Toğrul Nərimanbəyov və istedadlı heykəltaras, Əməkdar rəssam Elmira Hüseynovanın ailəsində dünyaya göz açan Ə.Nərimanbəyova uşaq yaşlarından rənglər dünyası ilə tanış olub. Belə bir mühitdə yetişən Ə.Nərimanbəyova yaradıcılığında özünəməxsus dəst-xətt seçib və əsərlərində fərqli aydın hissələri qeyd etmiş şəxslərə təşəkkür edib.

Sərginin açılışında qonaqlar arasında yer alan və T.Nərimanbəyovun 1990-cı ildə portretini çəkdiyi Fidan Bağirova uşaq yaşlarında görkəmli rəssamla ünsiyyətindən, onunla bağlı xatirələrindən bəhs edib.

Sonra T.Nərimanbəyovun yaradıcılığı barədə sənədli film nümayiş olunub.

da uşaqlar üçün kukla tamaşası hazırlanıb. Mərkəzin əməkdaşı Rəşidə Əsgərlı tərəfindən nağıl alman dilinə tərcümə edilib, rolların ifasında isə onu həmkarı Güler Əzizova dəstəkləyib. Səhnə dekorasiyalarını rəssam Əsmər Nərimanbəyova tərtib edib, musiqi parçalarını Avstriyada yaşayan azərbaycanlı musiqiçi Jalə Rəsulova və onun qızı Sofiya Feyzullayeva ifa ediblər.

Misirdə kraliçanın məzarından 5 min illik şərab tapılıb

Dadına kim baxacaq?...

Misirin Sohaq əyalətindəki Abidos rayonunda yerləşən Um əl-Qaab arxeoloji məkanında fironların birinci sülaləsinin kraliçası Meret-Neithin məzarında çalışan Misir-Alman-Avstriya arxeoloji missiyası yeni kəşfə imza atıb. Nekropolda 5 min il əvvələ aid olan açılmamış şərab küpləri tapılıb.

Misirin Qədim Əsərlər Ali Şurasının baş katibi Mustafa Vəziri arxeoloji missiyanın bir neçə qəbir əşyası, habelə yüzlərlə böyük şərab küpü tapdığını bildirib. Qeyd olunur ki, küplərin bəzilərinin tıxac-

ları möhkəmdir və 5 min illik şərabın yaxşı qaldığını demək olar. Hərçənd bu qəder müddət torpaq altında qalmış küp şərabının dequstasiya edilib-edilməyəcəyinə aydınlıq gətirilmir.

Divarlarda aşkar olunan qədim yazılar Meret-Neithin mərkəzi hökumət idarələrinə rəhbərlik etdiyini göstərir.

Alman Arxeologiya İnstitutunun direktoru Ditrix Rau bildirib ki, Meret-Neith Misirin Abidosdakı ilk kral qəbiristanlığında monumental məzarı olan yeganə qadındır və yəqin ki, dövrünün ən güclü şəxsiyyətlərindən biri olub. O əlavə edib ki, Meret-Neithin Qədim Misirdə ilk qadın kraliça olması, beləliklə,

18-ci sülalədən Kraliça Hatşepsutdan əvvəl yaşaması ilə bağlı fərziyyələrin yaranmasına səbəb olub. Amma onun əsl kimliyi hələ də sirr olaraq qalır.

531 il əvvəl...

12 oktyabr 1492-ci ildə Xristofor Kolumbun gəmiləri Amerika sahillərinə çıxıb. Ekspedisiyanın çıxdığı ilk ərazi indiki Baham adaları olub. Bu gün tarixə Amerikanın “kəşf” edilməsi günü kimi düşüb. Hərçənd Kolumbun dünya ekspedisiyası Hindistana səfər etməyi planlaşdırırdı və gəlib çıxdıqları torpaqların da Hindistan olduğunu zənn edirdilər. Bununla belə, Amerikanın kəşfi Kolumbun adı ilə bağlandı. 12 oktyabr ABŞ-da “Kolumb günü”, onun vətəni İspaniyada isə “İspan milləti günü” kimi qeyd edilir.

211 il əvvəl...

10 oktyabr 1812-ci ildə Birinci Rusiya-İran müharibəsinin (1804-1813) yekunlarına əhəmiyyətli təsir edən Aslandüz döyüşü baş verib. Döyüşdə qalib gələn ruslar Talış (Lənkəran) xanlığı ərazisinin böyük hissəsini işğal ediblər. Həmin ilin dekabrında Naxçıvan və İrəvan xanlıqları istisna olmaqla Şimali Azərbaycan faktiki olaraq rusların nəzarətinə keçdi.

210 il əvvəl...

12 oktyabr 1813-cü ildə Rusiya ilə İran arasında müharibənin (1804-1813) başa çatması ilə bağlı Gülüstan sülh müqaviləsi imzalanıb. Qarabağın şimalında (indiki Goranboy rayonunun ərazisi) yerləşən Gülüstan kəndində bağlanan müqaviləyə əsasən, Azərbaycan torpaqları ikiye bölünüb. Azərbaycanın Araz çayından şimaldakı torpaqla-

Olaylar, faktlar
(10–12 oktyabr)

rı – Gəncə, Qarabağ, Şəki, Şamaxı, Quba, Bakı və Talış xanlıqları Rusiya imperiyasının tərkibinə daxil edilib. Naxçıvan və İrəvan xanlıqları İranın nəzarətində qalıb. Sülh sənədini Rusiya tərəfdən çar I Aleksandrın xü-

susi nümayəndəsi general Nikolay Rtişev, İran tərəfdən Fətəli şahın təmsilçisi Mirzə Əbülhəsən imzalamışdı. Müqaviləyə əsasən, İran Xəzər dənizində hərbi donanma saxlamaq hüququnu itirib.

99 il əvvəl...

12 oktyabr 1924-cü ildə Ukrayna SSR tərkibində Moldaviya Muxtar Sovet Sosialist Respublikası təşkil olunub. Muxtar respublika indiki Moldovanın təxminən üçdəbirini əhatə edirdi. 1940-cı ildə Sovet İttifaqı tərəfindən Bessarabiya Ruminiyadan qoparıldı və bu bölgənin Moldaviya MSSR-lə birləşdirilməsi nəticəsində Moldaviya SSR (2 avqust 1940) yaradıldı.

55 il əvvəl...

10 oktyabr 1968-ci ildə İspaniyanın Mərkəzi Afrikadakı müstəmləkəsi olan Qvineya müstəqilliyini (Ekvatorial Qvineya Respublikası) elan edib.

31 il əvvəl...

12 oktyabr 1992-ci ildə Moskvada Rusiya və Azərbaycan arasında “Dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında” müqavilə imzalanıb. Prezidentlər Boris Yeltsin və Əbülfəz Elçibəy tərəfindən imzalanan sənəd iki ölkə arasında münasibətlərin sahmanlamasını vəd etmiş də, bu, baş vermədi.

25 il əvvəl...

11 oktyabr 1998-ci ildə Azərbaycanda növbəti prezident seçkiləri keçirilib. MSK-nın rəsmi məlumatına əsasən, dövlət başçısı Heydər Əliyev 76,11 faiz səs qazanaraq ikinci dəfə prezident seçilib.

24 il əvvəl...

12 oktyabr 1999-cu ildə Pakistanda hərbi çevriliş baş verib. Quru qoşunlarının qərargah reisi general Pərviz Məşərrəf hakimiyyəti ələ alıb. Baş nazir Nəvaz Şərif hakimiyyətdən kənarlaşdırılıb. 1999-2001-ci illərdə general Pərviz Məşərrəf “Müvəqqəti icra hakimiyyətinin rəhbəri” kimi ölkəyə başçılıq etdi. 2001-2008-ci illərdə prezident oldu. Hakimiyyətdən gedəndən sonra bir müddət mühacirətdə yaşadı və 2023-cü ilin fevralında Dubayda vəfat etdi.

Hazırladı: V.Orxan

Moskvadakı “Azərbaycan” pavilyonunda Tağıyevə həsr olunmuş sərgi

Moskvadakı Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisinin (XTNS) “Azərbaycan” pavilyonunda Hacı Zeynalabdin Tağıyevə həsr olunmuş sərgi açılıb.

“Hacı Zeynalabdin Tağıyev – sənayeçi və mesenat. Şəxsiyyətin Rusiya və Azərbaycan tarixindəki rolu” adlı fotosərgi Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin törəmə müəssisəsi olan “SOCAR RUS” şirkəti və Geologiya, Neft və Qaz Muzeyi tərəfindən təşkil olunub.

Açılışda çıxış edən pavilyonun direktoru Səadət Qədirova vurğulayıb ki, xeyriyyəçi və neft maqnatı Hacı Zeynalabdin Tağıyevin şəxsiyyəti ən böyük diqqətə layiqdir. “Hacı Zeynalabdin Tağıyev öz sərvətini böyük humanitar layihələrə xərcləyirdi. Bu layihələr həm Azərbaycana, həm də Rusiyaya həsr olunmuşdu. O, azərbaycanlı qızların təhsil almasına xüsusi diqqət yetirirdi və onlar üçün Bakıda məktəb inşa etdirmişdi”, – deyə o bildirib.

Sərgidə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin həyat yolunu və fəaliyyətini əks etdirən fotosəkilər nümayiş olunur. Sərginin qonaqları habelə bu görkəmli sənayeçi və xeyriyyəçinin tərcümeyi-halı Azərbaycanın neft sənayesinin tarixi ilə daha yaxından tanış olmaq imkanı əldə edəcəklər.

Əfqanıstanda zəlzələ qurbanlarının sayı 2500-ə çatır

Əfqanıstanın Herat və qonşu qərb əyalətlərində oktyabrın 7-də baş verən 6,3 bal gücündə ard-arda iki zəlzələnin qurbanlarının sayı artmaqdadır. Yerli rəsmilərin məlumatına görə, oktyabrın 10-dək dağıntılardan 2450-dək cəsəd çıxarılıb.

Herat əyalətinin Təbii Fəlakətlərin İdarə Olunması İdarəsinin rəhbəri Maulavi Musa Ashari bildirib ki, ən çox Zinda Can bölgəsi zərər çəkib, burada 13 kənd tamamilə dağılıb.

Əfqanıstan Milli Fəlakətlərin İdarə Edilməsi Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Molla Canan Şeyxin sözlərinə görə, zəlzələ nəticəsində 9,2 mindən çox insan xəsarət alıb.

Qeyd edək ki, yeraltı təkanlar əslinə (dünyadakı bənzər şiddətli zəlzələlərlə müqayisədə) elə də dağıdıcı gücdə olmasa da, çoxlu itkinin qeydə alınması ərazidəki tikililərin xüsusiyyəti ilə bağlıdır. Təbii fəlakət zonasındakı kəndlərdə evlər əsasən çiy kərpicdən, qismən də və gildən inşa edilib və ən orta gücdə zəlzələyə belə dayanıqlı deyillər.

Kral qarderobun mühafizəçisinə nə yazmışdı?

Məktub beş asr sonra hərraca çıxarılıb...

İngiltərə Kralı VIII Henrix (1509-1547-ci illərdə taxtda olub) tərəfindən 510 il əvvəl yazılmış nadir məktub hərraca çıxarılıb.

Ölçüsü 20x38 santimetr olan məktub kral qarderobunun mühafizəçisi Endryu Vindzora göndərilib və üzərinə “Henry R” imzası qoyulub. R latın dilində “Rex” – kral sözünün qısaltmasıdır. Kralın məktubunda nə yazdığı bildirilmir.

Satış “Paul Fraser Collectibles” hərrac evində holland formatında keçiriləcək. Bu formatda əvvəlcə hərraca çıxarılan məhsul üçün ən yüksək qiymət elan olunur, daha sonra isə qiymət get-gedə aşağı salınır və lot onu həmin qiymətə almağa razı olan ilk alıcıya satılır.

Məktub 65 min funt sterlinq (təxminən 135 min manat) dəyərində qiymətləndirilir. Lotun dəyəri hər cümə axşamı 5 min funt sterlinq məbləğində aşağı salınacaq.

Gəncə Dövlət Dram Teatrının rəhbərliyi və kollektivi Əməkdar incəsənət xadimi Bahram Osmanova anası
Kübra xanımın
vəfatı ilə əlaqədar dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev
Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə
Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini) 431-57-72 (redaktor) 430-16-79 (müxbirlər) 530-34-38 (mühasibatlıq, yayım)
E-mail: qazet@medeniyyet.az
Lisenzia № AB 022279. İndeks: 0187. Qiyməti: 60 qəpik
“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.
Tiraj: 5053. Sifariş: 2668
Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli
Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.
Bank rekvizitləri: Kapitalbank 1 saylı Yasamal filiali Kod: 200037. VÖEN: 9900003611. SWIFT: AIIBAZ2XXX Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944
MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI H/hesab: AZ98AIIIB33080019443300232103. VÖEN: 1300338641